

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{6}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 4. V Ljubljani, 28. februarja 1910. Letnik XXVII.

Obseg: Gnojite spomladi travnike in pašnike z amonijevim sulfatom! — Kaj se da pri govedoreji doseči. — Sestava in selek travnih in deteljnih zmesi. — Prasičerejci, sejte radič? — Dušičnata umetna gnojila. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Gnojite spomladi travnike in pašnike z amonijevim sulfatom!

Mi na Kranjskam imamo navadno zelo hladne pomladi, zato se zaradi pomanjkanja toplote ne morejo razkrajati v zemlji rastlinski ostanki, ki dajejo **rastlinam prepotrebni dušik**, vsled česar se ruša spomladi ne razrase, in posledica je slab pridelek. Rastline na travnikih in pašnikih morajo takoj, ko ozelene, dobiti dovolj dušika, če naj se zemlja dobro zaledini in pozneje bogato obrodi. Kdor seveda svoj travnik s hlevskim gnojem ali z gnojnico v pravem času pognoji, ta je že poskrbel za dušik, in tak travnik ali pašnik se takoj zgodaj spomladi dobro zarase.

Popolnoma napačno je mnenje, da zadostuje travnike in pašnike jeseni gnojiti s Tomasovo žlindro in s kalijevo soljo, ali spomladi s superfosfatom in s kalijevo soljo, ne da bi se tudi poskrbelo za prepotrebni dušik. Po takem gnojenju se prva leta res pokaže imeniten učinek, zlasti dobro rasejo razne detelje, vendar se sčasoma zatro zlahkne trave, in potem **ni čudno, če kmetovalci trdijo, da ponovljeno gnojenje s Tomasovo žlindro, s superfosfatom in s kalijevo soljo pozneje ne kaže več tistega učinka, kakor prva leta.** Tudi ta omenjena gnojila naj se ne rabijo brez gnojnice, če naj bo rodovitnost trajna in velika.

Travniki in pašniki se torej morajo gnojiti z dušikom, bodisi v katerikoli obliki: s hlevskim gnojem (kar je seveda potratno) ali z gnojnico, in če tega ni, pa s kakim umetnim gnojilom, ki ima v sebi dušik.

Marsikdo nima dovolj hlevskega gnoja za gnojenje travnikov, ki sploh bolj prija njivam, kjer se podorje, in tudi gnojnice imajo naši kmetovalci še malo, ker nimajo tako urejenih hlevov, da bi gnojnico v gnojničnih jamah zbirali. **Če ne moremo travnikom postreči z dušikom v hlevskem gnoju ali v gnojnici, potem jim dajmo dušika v umetnih gnojilih, in v to svrhu je najboljši amonijev sulfat.**

Amonijev sulfat je izborno dušičnato umetno gnojilo za travnike in za pašnike, ker to gnojilo zemlja vsrka in ga deževnica ne izpere. Amonijevega sulfata se vzame na 1 ha 100 do 200 kg ali na oral 75 do 150 kg. Amonijev sulfat se štupa spomladi, preden rastline ozelene. To gnojilo samo zase, seveda le za eno leto, imenitno učinkuje, pravi uspeh se pa seveda le tedaj doseže, če se je gnojilo poprej, oziroma obenem, tudi s Tomasovo žlindro ali s superfosfatom in s kalijevo soljo.

Amonijev sulfat je sicer razmeroma zelo drago gnojilo, vendar se poraba bogato izplača, zato **kmetovalcem nujno priporočamo delati**

poskušnje z njim. Amonijev sulfat ima naša družba vedno v zalogi in ga oddaja po K 30—100 kg.

Ker se želi, da bi se naši kmetovalci privadili gnojiti svoje travnike ali pašnike poleg s fosforovimi in kalijevimi tudi z dušikovimi gnojili, zato je izposlovala c. kr. kmetijska družba kranjska državno podporo, da bo z njeno pomočjo *mogoče letošnjo pomlad dajati amonijev sulfat po znižani ceni tistim kmetovalcem, ki so svoje travnike jeseni ali spomladi pognojili s fosforovimi in kalijevimi gnojili.*

Kdor hoče narediti poskušnjo s amonijevim sulfatom na travniku, ki je bil pogojem s Tomasovo žlindro jeseni ali pozimi ali s superfosfatom spomladi in poleg tega s kalijevo soljo, ta naj se obrne s prošnjo na glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske za 50 kg amonijevega sulfata, ki ga dobi namesto za K 15— samo za K 10.— S to množino se pognoji slaba polovica orala in za primerjanje naj se drug del travnika pusti nepogojen z amonijevim sulfatom.

Prošnje za amonijev sulfat po znižani ceni se bodo reševale po vrsti, kakor bodo dohajale. Vsakdo se mora zavezati, da pošlje c. kr. kmetijski družbi jeseni poročilo o uspehu, in družba si pridrži pravico, vse narejene poskuse po svojih pooblaščenih v teku leta nadzira in pregledati. Amonijevega sulfata po znižani ceni za poskušnje se bo moglo le toliko oddati, kolikor se bo dala izguba pokriti s tozadevno državno podporo.

Kaj se da pri govedoreji doseči.

Na tem mestu priobčimo živinorejski spis, ki pravzaprav ne vsebuje živinorejskega pouka ali navodila, priobčimo ga pa z namenom, da naši kmetovalci iz njega posnamejo, **kaki velikanski uspehi se dajo doseči s smotrenim živinorejskim delovanjem.** Namera tega spisa bodi, naše kmetovalce bodriti k napredovanju.

Spis imej pa tudi namen, našim lažživinorejcem, ki niti pojma nimajo o umni živinoreji, nekoliko peruti pristriči in jih narediti nekoliko ponižnejše pri njih javnih nastopih, da morda sami spoznajo, koliko se morajo še učiti, in da kmetovalci, ki jih slišijo in so omamljeni po njih praznem besedičenju, v bodočnosti rajši samostojno mislijo in se potrudijo spoznavati živinorejsko vedo. Spis je nekako nadaljevanje spisa „Kdo je umen živinorejec ali živinorejec sploh“ v zadnji številki „Kmetovalca“.

Nastopni spis smo posneli iz največjega in najboljšega avstrijskega kmetijskega lista „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung“, kjer ga je objavil dr. Henrik pl. Kadlich. Kar je v spisu povedanega, se za našega kmetovalca seveda bere kakor bajka, a vsakdo bodi prepričan, da so v njem navedeni resnični podatki, ki so seveda v primeri z našimi živinorejskimi uspehi naravnost skoraj nerazumljivi. To naj nas pa ne moti, temveč smemo vsemu verjeti in dejstva

naj nas silijo k resnemu premišljevanju in neprestanemu strokovnemu naobrazovanju.

Spis slove:

Američani skušajo v vseh rečeh prekositi staro Evropo, ki jo imenujejo staro deželo. Oni morajo imeti najvišje hiše, najhitrejše vlake, najhitrejše konje-vozače, sploh vse najlepše, največje in najdražje; ne počivajo, dokler jih mori misel, da jih v kaki reči prekaša Evropa. Temu stremljenju, biti na vrhuncu, se moramo zahvaliti mnogoštevilnim poročilom o velikanskih ameriških premoženjih, o čudaškem postopanju milijonarjev in milijarderjev onkraj velike luže, Tej, včasih smešni ničernosti, se pa imamo tudi zahvaliti za marsikteri napredek tehnike in za marsiktero iznajdbo, ki je ali še bo v blagor človeštva. Ne trdim, da so vsi ameriški uspehi posledica ničernosti; da je pa v marsičem povod, se mi zdi gotovo.

Stremljenje, v vsem ustvariti višek, je tudi pri ameriški živinoreji očitno. Vsak živinorejec (ki seveda to ime zasluži, opom. ured.) smatra za ponos, če more v kakem oziru biti prvi, bodisi glede številnosti svojih čred, ogromne teže svojih živali, števila dobljenih daril na razstavah, izborne kakovosti svojih živali ali visoke nakupne cene poedinih živali. Če se posreči v tem ali onem oziru glede tu navedenega kakemu živinorejcu doseči nov višek (rekord), potem ni le njegov glas s pomočjo ameriške reklame velikanski, ampak mož more ponosno o svojem uspehu svetu svojo slavo javiti, ki se pozneje izpremeni v prid, ki se ceni v dolarjih, in to je vselej poglobitna reč.

Jaz sem videl v Oak St., Montello Mass., čredo govedi holandske pasme D. W. Fieldsa in ne morem si kaj, da bi ne objavil podob nekterih krav te črede, ki šteje 30 glav in ki so višek uspeha. Ta posestnik ima „vzor bika vsega sveta“. Ta bik je vzrejen iz črede, ki se odlikuje po svoji velikanski mlečnosti; njegova mati je dala v 7 dneh 651·7 ameriških funtov (295·6 kg) 4·32% tolstega mleka, oziroma 35·22 funtov (16 kg) presnega masla. Ta krava je imela ponosni naslov, da je najmaslenejša krava na svetu. Očetova mati tega bika je dala na teden 25·55 funtov (11·6 kg) presnega masla iz 558 funtov (253 kg) mleka. (Bralce opozarjamo pri navajanju teh števil, kako se gleda pri odbiri plemenskih živali na njih lastnosti in kako se praktično izvaja živinorejsko načelo: Križaj najboljše med seboj, da dobiš najboljši zarod! Opom. ured.)

Podoba 10. kaže kravo „De Col Creamelle“ iz gori omenjene Fieldsove črede, ki je „vzor krave molznice na vsem svetu“. **Uradno** dognani višek njene mlečnosti je naslednji:

	mleka	presnega masla
1 dan	54 kg	—
7 dni	354 „	12·8 kg
30 „	1452 „	48·2 „
60 „	2789 „	97·1 „
90 „	4131 „	161·0 „
100 „	4554 „	146·5 „

Podoba 11. kaže iz ravno te črede kravo „Aaggie Coruncopia Paulina“, ki je „vzor najmaslenejše krave na svetu“, in **uradno** dognani višek danega presnega masla v številkah je naslednji:

	mleka	presnega masla
1. 1904. do 1907.		
7 dni	299 kg	15·6 kg
30 „	1197 „	62·4 „

Višek mlečnosti v januarju l. 1908.

	1 dan	47 kg	mleka
	7 dni	323 "	"
	14 "	644 "	"
	30 "	1340 "	"

Mleko je imelo povprečno 4.17% toščobe.

Gospod Field mi je z velikim ponosom povedal, da je njegov bik 8000 dolarjev (40.000 K) stal, omenjeni kravi vsaka 6000 dolarjev (30.000 K) in da proda vsako en dan staro tele, ki izvira od tega bika in od teh dveh krav po 4000 dolarjev (20.000 K) za pleme.

Pripomniti se mora, da je njegov bik najdražji na svetu. (In pri nas: Vsak plemenski bik je večini naših kmetovalcev predrag; cenijo ga le po mesarski vrednosti, ne pa po plemenski vrednosti z ozirom na tisto, kar bi zaplodil! Opom. ured.) Revež gospod Field takrat pač ni vedel, da ga je glede cene že posekal gospod Haggin v Elmendorfu Ky., ki je kupil bika šortornske pasme za 10.000 dolarjev (50.000 K.) Jaz pri obisku njegove slavnoznane šortornske črede

4. Z umnim ravnanjem je treba v mladiču zasnovane lastnosti razviti do viška.

5. Množina živih in tvorečih celic v mladi živali dela njeno večjo ali manjšo bodočo gospodarsko korist.

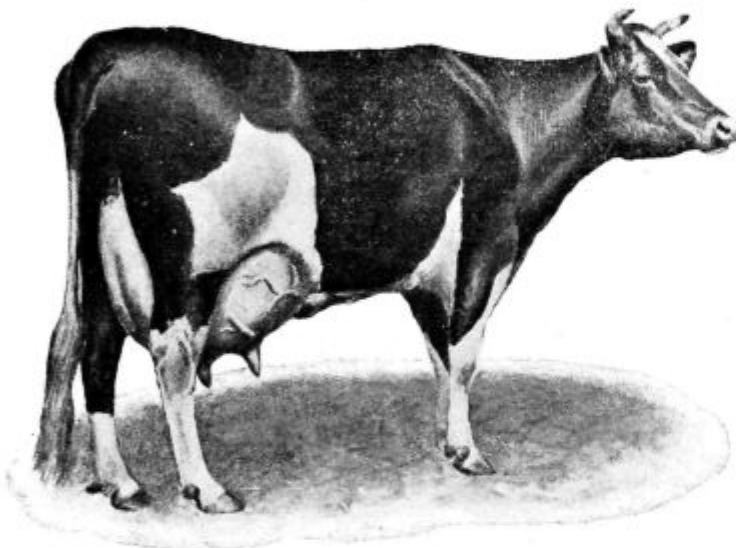
6. Živinorejec more množino teh celic z umnim ravnanjem do tistega števila privedi, kolikor sploh narava dopušča.

7. V življenju pridobljene lastnosti se ne podedujejo, pač pa nekatere tiste izpremembe in razlike od staršev, na boljšo ali slabšo stran, ki nastanejo že v jajčecu pri spočetju.

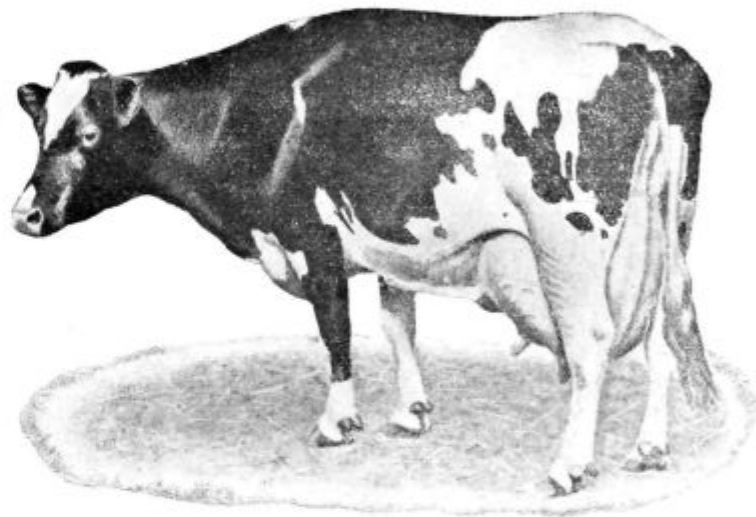
Vse to se lahko zapiše ali pove, a te resnice praktično rabiti je pa teže, in to more le tisti, ki res razume umno živinorejco.

Kdo je torej resnično umen živinorejec? Tisti, ki to zna, ne pa nekteri naši domišljavi lažiživinorejci, ki pač premotijo ponižnega in preprostega kmetovalca, ne pa veččaka, ki se za njihovo prazno besedičenje niti ne zmeni.

Gustav Pirc.

Podoba 10.

Podoba 11.

tega bika nisem mogel videti, ker je bil takrat ravno na neki razstavi, da ne ostane samo najdražji, temveč tudi največkrat odlikovan bik vsega sveta. Ta slava pa brzkone ne bo dolgotrajna, kajti gotovo se kmalu najde kak bogatin, ki bo še dražjega bika kupil in znjnim še več odlikovanj priboril.

Tako piše dr. Henrik pl. Kadich.

In kaj naj mi k temu poročilo pristavimo?

Mi vemo, da je gornje poročilo resnično; priznati moramo veliko častihlepnost in ničernost, ki sodelujeta pri takem početju, a na drugi strani se ne sme prezreti velikanski uspeh umne reje govedi.

Kako je pa tak uspeh mogoč? Edino le s smotrenim živinorejskim delovanjem. Če naj se vzrede take črede ali posamezne živali, ki dajejo izredne dobičke, potem mora živinorejec vedeti:

1. V oplojenem jajčecu ubrejene krave so že pri spočetju zasnovane vse lastnosti prihodnjega mladiča.
2. Zasnovane lastnosti v vplojenem jajčecu pridejo vanj vsled podedovanja od staršev.
3. Odbirati za pleme se morajo živali, ki imajo v sebi zelene lastnosti v najvišji meri.

Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi.

I.

Sestava travnih in deteljnih zmesi je zavisna od časa, kako dolgo naj uspevajo. Če naj njiva daje košnjo eno do dve leti, naj se seje deteljno-travna zmes, ki sestoji največ iz detelje, ali vsaj iz dveh petink detelje. Te zmesi so vedno več vredne kakor detelja sama zase. Pri teh zmesih ne odločuje toliko kakovost zemlje. Domača ali štajerska detelja se lahko skoraj povsodi seje; kjer pa je ne kaže, kakor n. pr. na težkih vlažnih tleh, naj jo nadomesti švedska detelja. Za pašo je najvažnejša bela detelja. Med detelje za eno do triletno porabno dobo se navadno seje laška ljulika, mačji rep, večasih tudi travulja in pasja trava. Po težkih zemljah ugaja zlasti mačji rep, po lažjih pa laška ljulika. Koder mislijo na pašo, tam bodi priporočena tudi angleška ljulika. Iz tega je razvidno, da sestava teh zmesi ni težavna. Ozirati se je treba le na majhno število trav, in sicer posebno na take, ki se že prvo leto popolnoma razvijejo. Pri obdelovanju takih njiv je važno:

- 1.) da ne hraniš semena in kupiš najboljšega;
- 2.) da jeseni presilno ne popaseš, ker je škodljivo zlasti za pridelek prihodnjega leta;
- 3.) da semensko zmes seješ spomladi pod žito.

Priporočene zmesi detelje in trave za eno- do tri-letno porabo so:

A. Zmesi iz dvojnega semena:

- 1.) Za dobro, rahlo zemljo:
domače detelje 20 kg na hektar,
laške ljulike 25 " " "
- 2.) za težko, mrzlo zemljo:
domače detelje 20 kg na hektar,
mačjega repa 14 " " "
- 3.) za težko, vlažno zemljo:
švedske detelje 12 kg na hektar,
mačjega repa 10 " " "

B. Zmesi iz trojega semena:

- 1.) Za srednje težko, dobro zemljo:
domače detelje 18 kg na hektar:
laške ljulike 15 " " "
mačjega repa 6 " " "
- 2.) za težko zemljo:
domače detelje 15 kg na hektar,
švedske detelje 10 " " "
angleške ljulike 10 " " "

C. Zmesi iz četrtega semena:

- 1.) Za rahlo zemljo:
domače detelje 12 kg na hektar,
švedske detelje 8 " " "
laške ljulike 10 " " "
mačjega repa 6 " " "
- 2.) za težko zemljo:
švedske detelje 10 kg na hektar,
domače detelje 10 " " "
pasje trave 12 " " "
mačjega repa 6 " " "

II.

Sestava zmesi za menjalne senožeti na njivah za štiri- do šestletno porabno dobo je že težavnejša. Tudi je naprava teh senožeti dražja, ker se morajo sejati travna semena, ki so sedaj še zelo draga. Če je pa vse prav narejeno, je pa tudi res, da take njive dajo več krme kakor deteljišča ali navadne senožeti. Pri sestavi zmesi za senožeti na njivah za štiri- do šestletno porabno dobo se je treba držati nastopnih pravil:

- 1.) Raznih vrst detelj ne jemlji več kakor tretjino.
- 2.) Laške ljulike sme biti v zmesi kvečjemu dvajsetina, ker drugače v prvih dveh letih zaduši druge, počasneje rastoče trave; kadar sama izgine, je pa njiva slabo obraščena.
- 3.) Iz ravno tega vzroka vzemi tudi angleške ljulike le deseti del, čeravno dlje drži kakor laška.
- 4.) V zmes morajo priti visoke ter srednje trave in pa nizke, ki zemljo dobro zaledinijo.
- 5.) Vztrajne trave (kakor n. pr. pasja trava, senožetna bilnica, senožetna latovka) morajo biti primerno primešane.

Kadar seješ deteljne in travne zmesi, sej rajši pregosto kakor prereditko. Da bo setev enakomerna, sej

posebej deteljno seme in posebno travno seme. Če je njiva velika, je najbolje, če seješ vsako vrsto semena (deteljnega in travnega) dvakrat, in sicer prvič podolgem, drugič počez. Kadar je žito že podvlečeno, sej zmes in potem z lahko brano povleci ali pa samo povaljaj. Valjanje je sploh boljše. Na zelo težkih zemljah se pa seme kar pusti, ker ga tako potem dež dovolj pod zemljo spravi.

Pri setvi travnih in deteljnih zmesi se mora upoštevati dejstvo, da so nekatere trave in detelje silno občutljive za mrz in za sušo, zato je najbolje te zmesi sejati pod kako jaro žito, ki mlade rastlinice varuje. Predolgega varstva pa te rastline tudi ne preneso, zato se ne sme čakati, da bi žito dozorelo, temveč se mora prej za zeleno klajo pokositi, in sicer tako, da se mlade trave in razne detelje ne poškodujejo. Zaradi nevarnega mraza prezgodnja setev sploh ni priporočena.

V doseg dobrega uspeha je najboljše in edino pravilno takole ravnati: Njiva, ki bodi po možnosti čista plevela, se skrbno obdelata ter se poseje z jarim žitom, ki se z brano prevleče. Na obsejano njivo se potem najprej posejejo semena debelozrnatih detelj in trav ter se prav plitvo podvlečejo. V to svrhu se vzame kaka prav lahka brana, ki se narobe obrne in se vanjo zataknejo trnjeve veje. Nazadnje se zopet posebej poseje najdrobnejše seme detelj in trav in se ne podvleče, ampak najbolje povalja. Brez valjarja pri pravilni posetvi umetnih travnikov skoraj ni mogoče izhajati. Kdor nima valjarja, more za silo narediti deske, ki se na noge pritrdijo, in z njimi se potem obsejana njiva pohodi, namesto da bi se povaljala.

Priporočene zmesi detelje in trave za štiri- do šestletno porabno dobo so:

Detelje in trave	Na rahla, sprsteninska tla	Na sprstecinasta ilovnata tla	Na težka tla	Na vlažna težka tla	Na suha in apnena tla	Na močvirna tla	se poseje kilogramov semena								
							6	6	20	2	6	—			
domače detelje (trifolium pratense)	6	6	20	2	6	—									
bele detelje (trifolium repens)	—	2	—	1	2	5									
švedske detelje (trifolium hybridum)	—	5	—	7	—	8									
rumene detelje (medicago lupulina)	—	—	—	—	2	—									
(francoske) pahovke (avena elatior)	8	12	6	6	10	—									
angleške ljulike (lolium perenne)	9	6	4	9	10	—									
senožetne bilnice (festuca pratensis)	6	8	—	2	—	3									
pasje trave (dactylis glomerata)	10	10	11	10	10	10									
lisičjega repa (alopecurus pratensis)	2	—	—	2	—	—									
mačjega repa (phleum pratense)	6	5	5	7	—	4									
pasjega repa (cynosurus cristatus)	2	—	—	—	—	—									
senožetne latovke (poa pratensis)	1	4	—	—	10	—									
zlate pahovke (avena flavescens)	—	4	—	—	—	—									
laške ljulike (lolium italicum)	—	—	4	—	—	—									
šopolje (agrostis stolonifera)	—	—	—	2	—	3									
esparzete (hedysarum onobrychis)	—	—	—	—	10	—									
rožičkaste nokote (lotus corniculatus)	—	—	—	—	—	5									
medene trave (holcus lanatus)	—	—	—	—	—	6									
ovčje bilnice (festuca ovina)	—	—	—	—	—	3									
trde bilnice (festuca duriuscula)	—	—	—	—	—	3									
skupaj	50	62	50	48	60	50									

III.

Naprava trajnih senožeti je umestna tam, kjer so pripravna tla, na pr. kjer se lahko namakajo ali so včasih preplavljena; nadalje so pripravni sadovnjaki, njive, ki so daleč proč od doma itd. Pri sestavi zmesi za trajne senožeti so detelje in trave s kratko

dobro najmanj važne, z dolgo dobo pa najvažnejše. Ozirati se je dalje treba na trave, ki dorasejo kmalu spomladi ter dajo prvo košnjo, in na poznejše trave, ki dajo drugo košnjo.

Tudi pri setvi zmesi za trajne senožeti se tako ravna, kakor je popisano pri napravi senožeti za štiri-do šestletno porabno dobo.

Za napravo trajnih senožeti je zlasti važno, da se skrbno odbero dobra semena, oziroma trajne zmesi.

Pri tej priliki naj opomnimo, da je seneni drob, ki ga naši kmetovalci tako radi sejejo, odločno slab za setev. V senenem drobu je le malo dobrega, kaljivega semena, in sicer le tistih trav, katerih seme je ravno ob košnji zrelo. Semena tistih trav, ki so poprej zorele, pač nič ni, ker se je osulo že prej na njivi, oziroma na senožeti. Pozneje zoreče seme pa pride med drob nedozorelo, torej nekaljivo. Najslabejši pa je drob zato, ker je v njem jako veliko kaljivega plevelnega semena. Tudi po travnikih rase plevel, in sicer je plevel vse tisto, kar ni dobro za krmo in kar ovira rast drugih dobrih trav ter krmskih rastlin. Seneni drob je pravzaprav le plevelno seme, ki naj se nikdar ne seje. Naslednja tabela navaja zmesi travnih semen za trajne senožeti.

Priporočene zmesi za trajne senožeti so:

Detelje in trave	Na rahla,	Na srednje	Na dobra,	Na vlažna,
	slaba tla	težka,	ilovnata tla	težka ilov-
	se poseje kilogr. semena			
domače detelje (<i>trifolium pratense</i>)	—	—	—	2
zelene detelje (<i>trifolium pratense</i> perene)	3	—	—	—
bele detelje (<i>trifolium repens</i>)	4	3	—	—
švedske detelje (<i>trifolium hybridum</i>)	—	4	—	4
rumene detelje (<i>medicago lupulina</i>)	4	—	2	—
(rožičkaste) nokote (<i>lotus corniculatus</i>)	3	—	—	2
(francoske) pahovke (<i>avena elatior</i>)	18	8	5	6
angleške ljulike (<i>lolium perenne</i>)	4	4	10	5
laške ljulike (<i>lolium italicum</i>)	—	2	—	2
pasje trave (<i>dactylis glomerata</i>)	10	10	5	10
senožetne latovke (<i>poa pratensis</i>)	5	—	10	—
medene trave (<i>holcus lanatus</i>)	4	—	—	—
trde bilnice (<i>festuca duriuscula</i>)	5	—	—	—
rosulje (<i>anthoxanthum odoratum</i>)	2	—	—	2
senožetne bilnice (<i>festuca pratensis</i>)	—	18	5	17
lisičjega repa (<i>alopecurus pratensis</i>)	—	4	5	2
mačjega repa (<i>phleum pratense</i>)	—	2	—	4
pasjega repa (<i>cynosurus cristatus</i>)	—	3	—	—
šopulje (<i>agrostis stolonifera</i>)	—	2	—	2
navadne latovke (<i>poa trivialis</i>)	—	—	—	2
skupaj	62	60	46	60

Navedene množine veljajo za en hektar. Na mernik posetve se vzame pičla desetina tu navedenih množin.

Travna semena prodaja svojim udom tudi c. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Prasičerejci, sejte radič!

Vsak kmetovalec dandanes dobro ve, da je prasičereja dokaj dobičkonosna; zlasti se dobro izplačuje vzreja plemenskih prasičev. Če naj se prasičereja dobro izplačuje, jo je treba umno negovati in posebno je skrbeti za zadostno množino dobre in prikladne prasičje krme. Kdor se močno peča z rejo prasičev, mora imeti mnogo take krme, zlasti pa zelene klaje poleti. Zelena ali

sveža krma posebno dobro prija plemenskim svinjam preden skoté, in potem je istotako skoraj neobhodno potrebna za mladiče, ki se odstavljajo ali so že odstavljeni.

Prasič je od narave pašna žival, česar naši kmetovalci mnogokrat niti ne vedo, ali pa na to niti ne mislijo. Vsaka pašna žival pa potrebuje sveže klaje, če naj ostane zdrava in naj dobro uspeva. Iz tega razloga bo vsak umen prasičerejec pokladal svojim prasičem sveže klaje, ki jo kakorkoli dobiva.

Naše kmetijske razmere so pač take, da ni mogoče prasičem povsodi dati paše, zato jo pa moramo v svinjaku nadomestiti s pokladanjem sveže krme in skrbeti moramo, da je vedno dovolj in ceno pridelujemo.

Jako izborna in silno priporočena sveža, oziroma zelena krma za prasiče je radičevo listje. Radič je pitoma vrsta navadnega divjega višnjevega regrata, ki rase po potih in kot plevel na travnikih, ter se tudi imenuje cikorija. Za pridelovanje prasičje krme seveda ne služi divji višnjevi regrat, temveč požlahtnjen, ki ga preprosto imenujemo radič. Med požlahtnjenimi vrstami radiča imamo več vrst, in za pridelovanje prasičje krme je posebno priporočen magdeburški radič, ki ima veliko listje in debelo korenino. Že v prvem letu setve daje ta radič od pričetka meseca julija tja do pozne jeseni, včasih celo do zime, silno velike množine listja, ki je izborna prasičja krma, kajti prasiči jo radi žro. V sebi ima neko grenko snov, ki tudi na zdravje prasičev dobro učinkuje. Na enemistem prostoru se lahko vsakih štirinajst dni nanovo vzraslo listje poreže ali požanje ter se prasičem kar sirovo poklada, ali pa tudi kuhano. Mi odločno priporočamo prasičem pokladati kar največ mogoče sirove klaje, kajti kuhana krma ni le dražja, ampak dela prebavila ohlapna in zato občutljivejša za razne želodečne in črevesne bolezni. Pridelovanje radiča za prasičjo krmo je zato tudi priporočeno, ker se radič ne meni veliko za sušo in ker je rastlina dveletna, ki v drugem letu daje še večji pridelek kakor v prvem. V drugem letu namreč ozelene na njivi ostale rastline zelo zgodaj in dajejo zeleno klajo že meseca aprila tja do meseca avgusta, ko radič prične cveteti. V drugem letu se pa radič, ko hoče pričeti cveteti, izorje in njegove debele korenine so istotako izborna sirova ali kuhana piča za prasiče.

Na Primorskem, zlasti na Goriškem, že zdavnaj pridelujejo radič, in tamkaj trdijo, da bi brez njega prasičev niti rediti ne mogli. Tudi na Dolenjskem so se prasičerejci poprijeli pridelovanja radiča že v precej obilni meri, zlasti okoli Novega Mesta.

Želeti bi bilo, da bi se pridelovanje radiča, splošno vpeljalo, zato navedem tukaj kratek navod, kako se prideluje.

Radič ljubi predvsem globoko obdelan, zvezen, torej ilovnat svet, ki bodi dobro pognojjen. Na rahlem, peščenem ali gruščnatem svetu radič ne uspeva dobro. Sejati se mora redko, najbolje tako, da pridejo rastline kako ped narazen druga od druge, kajti pri gosti setvi ostanejo posamezne rastline slabotne in ne dajejo mnogo velikega listja. Ko radič ozeleni in se rastline dobro vidijo, se morajo opleti in okopati ter tamkaj, kjer so pregoste, razredčiti. V tem obstoji skoraj vse delo, kajti potem se radič pusti, da rase, in ko je dovolj močan, se mu vsakih štirinajst dni listje poreže ali požanje. Porezovanje ali žetev listja se more v teku leta šest do osemkrat ponoviti. Prihodnjo pomlad se radič z brano prevleče, ali pa se zemlja preprosto z grabljami prerahlja, in ko pride čas, se zopet prične listje žeti. Kdor hoče sam pridelati seme, ta naj pusti

v drugem letu primerno število rastlin, da gredo v cvetje, ki mu dajo potrebno seme. Radičevo seme lišček (štiglec) silno rad zoblje, zato se morajo semenske rastline pred temi tiči varovati.

Seme pravega magdeburškega radiča imata na Dolenjskem naprodaj Edmund Kastelic v Kandiji pri Novem Mestu in Anton Globovnik, posestnik v Bršljinu pri Novem Mestu (prodaja svoj domač pridelek). V Ljubljani se to seme dobiva pri tvrdki Sever & Urbanič na Marijinem trgu, nasproti frančiškanske cerkve.

R. Dolenc.

Dušičnata umetna gnojila.

1. Ktera umetna gnojila za prehranjevanje z dušikom so naprodaj.

Solitrna kislina, amoniak in organske snovi so spojine, ki v njih moremo dušik kupiti.

Solitrov dušik, ki ga imamo v čilskem solitru, rastline neposredno uživajo.

Amoniakov dušik, ki se nahaja v amonijevem sulfatu, se v zemlji najprej mora izpremeniti v solitrno kislino in ga šele potem more rastlina užiti.

Organske dušičnate snovi, ki so n. pr. v kostni moki, gvanu, roženi moki itd., pa morajo narediti iz svojega dušika najprej amoniak, iz tega solitrno kislino, in šele ta je rastlinska hrana.

Rastlina uživa dušik le v solitrni obliki. Amonijna sol in organska dušičnata gnojila preživljajo rastlino le v toliko, v kolikor morejo tvoriti solitrno kislino. Računa se, da da 100 delov amoniakovega dušika 90 delov solitrovega dušika.

Najhitreje torej učinkuje čilski soliter, nekaj počasneje amonijeva sol in zatem pridejo razne dušičnate organske snovi.

Glede umne porabe čilskega solitra in amonijeve soli velja načelo, da je množino dušika po možnosti natančno prilagoditi potrebi rastlin.

V kmetijstvu hodita kot dušičnata umetna gnojila le čilski soliter in amonijev sulfat v poštev, zato v tem spisu le o njih govorimo.

2. Gnojilna vrednost čilskega solitra v razmerju z gnojilno vrednostjo amonijevega sulfata.

Že pred 25 leti je profesor dr. Maerker pri svojih poskusih dognal, da čilski soliter močnejše učinkuje kakor amonijev sulfat pri isti množini dušika. Največji poskusi prof. dr. P. Wagnerja to potrjujejo. Kaj je temu vzrok? Vzroki morejo biti različni. Najprej je upoštevati, da se pretvarjanje amoniaka v solitrov dušik ne zvrši brez izgube dušika. Če se ta izguba šteje tudi okroglo 10 %, vendar manjši učinek amonijevega sulfata še ni pojasnjen, kajti ta znaša povprečno 30 %. To izgubo je bržkone pripisati izhlapenju enega dela amoniakovega dušika. Poskušnje so namreč pokazale, da je nevarnost izhlapevanja tem večja, čim več je ogljikovokislega apna v zemlji. Sicer se je poprej reklo: čim bolj je zemlja apnena, tem gotovejši je učinek amonijevega sulfata. Ali je to res? Ne, vsaj ne brez utesnitve. Apno ima na učinek amonijeve soli ugoden in neugoden vpliv. Apno ugodno vpliva, ker pospešuje pretvoritev amonijevega dušika v solitrov dušik, neugodno pa vpliva, ker dela v amonijevem sulfatu spojeni amoniak zelo hlapen. Veliko je torej od tega zavisno, kateri vpliv je močnejši, in pri porabi amonijevega sulfata je pravilno ravnati, da je izguba po izhlapenju tem manjša.

3. Kako je pravilno rabiti amonijev sulfat?

Na to vprašanje odgovarja prof. dr. P. Wagner takole, in sicer s pridržkom, kajti vse tozadevne okoliščine še niso dognane:

1. Potreseni amonijev sulfat je kmalu podvleči, zlasti če so pognojena tla zelo apnena ali če se je celo z apnom gnojilo.

2. Amonijevega sulfata ni preplitvo v zemljo spraviti, da ne izhlapeva, pa tudi ne pregloboko, da se ne zavira presnavljanje v solitrov dušik.

3. Če se obenem rabi kak superfosfat, je bržkone dobro amonijev sulfat z njim mešati, ker se potem presnavljanje z apnom skoraj gotovo zavlačuje.

4. Morda sploh ne kaže močno apnenih tal gnojiti z amonijevim sulfatom, ali pa je prav previdno ravnati.

5. Bržkone učinkuje amonijev sulfat bolje na težji, glinasti zemlji, kakor na rahli, peščeni, zlasti če je zadnja močno apnena in če je bila z apnom gnojena.

4. V katerem času je gnojiti s čilskim solitrom ali z amonijevim sulfatom.

Ker se dušik čilskega solitra v zemlji ne veže, temveč ostane prost in ni izključeno, da ga na takih tleh deževnica v globočino spere, zato je z njim tako gnojiti, da ga rastline morejo takoj uživati.

Z amonijevim sulfatom je navadno nekoliko poprej pognojiti kakor s čilskim solitrom ter ga ni rabiti za gnojenje na glavo, t. j. po vrhu, ne da bi se podvlekel. Vendar je pretirano trditi, da je amonijev sulfat že 4 do 6 tednov pred setvijo jarine rabiti, in ni resnično, da je brez učinka pri gnojenju samo po vrhu.

Amonijev sulfat se more rabiti malo pred setvijo jarine, in gnojenje po vrhu, ki sicer ni splošno priporočeno, učinkuje ob ugodnem vremenu enako kakor gnojenje ob setvi. Če je v zemlji dovolj apna in je gorko vreme, potem se amoniak hitro pretvarja v solitrno kislino. Napačna je torej misel, da je dati ves dušik za ozimino z amonijevim sulfatom že jeseni, kajti dati ga je le toliko, kolikor ga ozimina more porabiti do zime, ter je večji del prihraniti za pomlad, drugače se izgubi veliko dragega dušika.

Na apnenih ali z apnom pogojenih tleh se priporoča amonijev sulfat kmalu podorati ali podvleči.

Amonijevega sulfata ni nikdar mešati s Tomasovo žlindro in z njim tudi ni nikdar obenem z žlindro gnojiti, temveč je nekaj časa počakati.

5. Zakaj ima c. kr. kmetijska družba kranjska amonijev sulfat v zalogi?

Naša družba ima sicer v zalogi tudi čilski soliter, a ta je silno drag in se še podraži, ker ni mogoče naenkrat kupiti velikih množin. Tega gnojila se pri nas namreč še malo porabi in ga je v navadnih skladiščih težko hraniti, ker močno nase vleče vlago iz zraka.

Amonijev sulfat se pa lahko hrani in se ga zato lahko naroči več vagonov naenkrat. Res je dušik v amonijevem sulfatu z ozirom na pretečo izgubo, kakor gori popisano, za kakih 30% manj vreden kakor dušik v čilskem solitru, a če je amonijev sulfat v razmerju toliko cenejši, ali še cenejši, potem se v večini slučajev z istim pridom lahko rabi, kakor čilski soliter, ali včasih še z boljšim, zlasti če kilogramski odstotek dušika v amonijevem sulfatu manj stane kakor v čilskem solitru.

Čilski soliter, ki ima v sebi 15 % dušika, stane pri nas povprečno 30 K 100 kg, torej stane 1 kg dušika 2 K.

Amonijev sulfat, ki ima v sebi 20 % dušika, stane pri nas tudi 30 K 100 kg, torej stane 1 kg dušika 1 K 50 h in je torej amonijev dušik pri nas cenejši od dušika v čilskem solitru.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 61. Kako se zdravi srbečica v konjskem repu. Konj se vedno drgne. Ali je bolezen nevarna in zelo škodljiva? (J. D. v M.)

Odgovor: Vsled slabega snaženja in pretečnega krmljenja konji kaj radi dobe srbečični izpuščaj, ki včasih kmalu izgine, včasih je pa zelo trdovraten, se dolgo drži in se težko prežene. Prah in umazanarina, ki se nabirata, ovirata delovanje in izpuhtevanje kože, vsled česar zbolijo in naredo se izpuščaji, ki žival silno srbe. Tak konj se drgne, praska in grize, naredo se rane, ki se pokrijejo s hrastami. Srbenje je posebno hudo, kadar se konj potli. Bolezen more biti po vsem životu ali le mestoma in kaj rada nastopa v grivi in v repu. Žima je v tem slučaju vsa skuštrana in jo konj tako odrgne, da je rep lahko čisto gol. Ta bolezen se seveda ne sme zamenjati z muhavostjo, ki se le spomladi in poleti kaže, a ni v zvezi z muhami. Če je pretečna krma vzrok, se mora zamenjati z drugo in konjem se mora dajati kako dristilo. Včasih je umestno puščanje krvi, kar se pa mora odločno le živinozdravniku prepustiti, ki sploh najbolj ve presoditi značaj boleznin in jo primerno zdraviti. Vselej je poglobljena reč pravilno snaženje. Rep se mora redno česati, koža pod žimo spirati z mlačno milnico ter z 2 % lizolovo ali 4 % kreolinovo gorko vodo. Če je del repa do krvi odrgnjen in je žima deloma že izpadla, potem se morajo dotična mesta, ko so sprana in posušena, počtupati z zmesjo iz 1 g jodeforma in 10 g tanina. Kadar je koža že zdebeljena in krastava, se mora trikrat na dan natreti z zmesjo iz 5 g kreolina in 50 g vazeline.

Vprašanje 62. Moje nad eno leto staro žrebe ima drisko že nad ¼ leta. Ker ga ta driska zelo slabi in v rasti ovira, vprašam, kako se zdravi driska pri žrebetu? (J. D. v M.)

Odgovor: Taka trdovratna driska prihaja od zanemarnjenega vnetja želodca ali črev, ki ima lahko različne vzroke. Najprej se mora dognati vzrok driske in se mora odstraniti. Dolgotrajno in trdovratno drisko prepustite živinozdravniku, da jo zdravi, saj so potrebna zdravila, ki se dobivajo v lekarni le na živinozdravnikov recept.

Vprašanje 63. Meni postane svinjsko meso in špeh že čez nekaj tednov po sušenju žarko in črivo. Kako naj ravnam s svinjskim mesom in špehom, da se zdravo ohrani? (V. L. v A.)

Odgovor: Pravilno prekajevanje in sušenje mesa je obrt, oziroma rokodelstvo, ki se ga je breba naučiti, in mi pač ne moremo na Vaše vprašanje tako obsežno odgovoriti, da bi Vam podali zadostna pojasnila. In ta bi Vam slednjic tudi dosti ne koristila, ker je potrebna tudi praktična vaja. Meso se mora pravilno osoliti, pravilno v dimu pusušiti v dobri prekajevalnici, ki ima dober vlak, kjer se ne zbira vlaga, in potem se more hraniti v zračnem, hladnem in suhem prostoru. Da meso ali špeh ne postaneta čriva, jih je treba varovati pred muhami in hroščem slaninarjem. Ti škodljivci odlagajo svoja jajca v meso in špeh. Iz jajec potem izlezejo ličinke, ki jih Vi imenujete črve.

Vprašanje 64. Mleko moje krave zagreni in dobi neprijeten duh, če le količkaj časa stoji. Sveže namolzeno

mleko je dobro. Dokler je mleko mrzlo, je dobro, segreto je pa grenko kakor pelin. Tudi smetana iz tega mleka se ne da umesti. **Zakaj mleko zagreni?** (J. M. v Z.)

Odgovor: To napako mleka zakrivijo glive cepljivke, ki se tvorijo pri razkrajanju tolične kisline in prevladujejo glive za kipeenje mlečne kisline. Posledica delovanja teh gliv je tvorjenje grenkih in celo strupenih snovi. Škodljive glive se morejo zatreti z razkuževanjem. Prof. dr. Damman priporoča vime umivati z 2 % gorko raztopino sode, tuljava sesca naj se razkužuje z brizgalnico s 3 % raztopino borove kisline, gnoj naj se sproti spravlja iz hleva in gnojnične jarke je treba s 3 % kreolinovo vodo izplakovati.

Vprašanje 65. Kako se zdravi driska pri prasiču, ki je približno 8 mesecev star? Prasič je drugače zdrav, rad je, a driske ne morem ustaviti (A. H. v S.)

Odgovor: Vzroki driski so napačno prehranjevanje, pokvarjena krma, prehlajenje itd. Ali imate vedno čisto in ne s skisanimi ostanki krme onesnaženo korito? Najprej se mora dognati in odpraviti vzrok driske. Bolne živali je treba imeti na gorkem in jim ne dajati mrzle oblode. Domača zdravila so zdrobljen pražen oves, ječmen, želod ali divji kostanj. Pri trdovratni dolgotrajni driski se rabijo optjevi praški, ki jih pa dobite le na živinozdravnikov recept in se je zato sploh najbolje nanj obrniti.

Vprašanje 66. Nameravam hitro opitati dva zelo medla vola in jih krmiti s krompirjem, pa mi nekteri odsvetujejo, češ da krompir ni zdrav za vole? (J. S. v D.)

Odgovor: Sirov krompir je dražljiv in močno vzbuja delovanje želodca in črev, zato bodite previdni pri krmljenju s krompirjem, ki se pa zato še ne sme imenovati škodljivo krmilo. Za pitanje volov se sme polagoma priti na 60 kg krompirja na dan za 1000 kg žive teže, a poleg krompirja se morajo pokladati sluznata krmila, n. pr. oljne tropine, ki otope njegovo dražljivost. Pričnite torej brez bojazni pitati v tem zmislu svoje vole, dajte jim vsak dan nekaj več krompirja in ne pozabite pokladati oljnih tropin.

Vprašanje 67. Ali naj sejem nemško deteljo, ali travnato mešanico na senčni njivi s srednje ilovnato zemljo, kjer sedaj rase rž? (J. Š. v D.)

Odgovor: Na Vaše vprašanje bi mogli le odgovoriti, če bi vedeli, kaj hočete imeti, ali večletno deteljišče ali travnik, in kako na Vaši zemlji nemška detelja uspeva. Če pri Vas nemška detelja dolgo in dobro rase in ne nameravate narediti stalnega travnika, potem je vsekako deteljišče bolj priporočeno, drugače pa seveda setev travne in deteljne mešanice.

Vprašanje 68. Imam betonirano kapnico, kamor se steka voda s streh, pokritih z neimpregnirano zarezano opeko. Voda je čista in brez duha. **Zakaj konji in goveda rajši pijo tekočo vodo, kakor vodo iz kapnice?** (F. P. v T.)

Odgovor: Voda v kapnici je deževnica, nima v sebi rudninskih snovi (zlasti apna), ogljikove kisline in zraka kakor tekoča voda, zato je manj okusna, in živali, ki so včasih bolj izbirčne kakor človek, dajo prednost živi vodi pred plehko vodo iz kapnice. Konji so glede vode posebno izbirčni. Vaša živina ima gotovo dovolj tekoče pitne vode; če bi je ne imela in bi bila žejna, bi gotovo pila tudi vodo iz kapnice.

Vprašanje 69. Ob okrajni cesti nameravam zgraditi opekarno, zato vprašam, kako blizu okrajne ceste smem postaviti opekarno; ali zadostuje stavbno dovoljenje občine, ali se moram še kam drugam obrniti? (I. P. v P.)

Odgovor: Če bo opekarna stalna, potem morate prositi za stavbno dovoljenje takega obrtvališča okrajno glavarstvo, ki mu predložite načrte. Okrajno glavarstvo presodi, če naj

se da dovoljenje za zgradbo opekarne z ozirom na tozadevne predpise, zlasti z varnostnega stališča. Končno stavbno dovoljenje pa da občinski urad z ozirom na stavbni red. K okrajnim cestam se bliže kakor 2 m od vnanjega robu občestnega robišča ne sme staviti nobeno novo poslopje.

Vprašanje 70. V knjigi „Domači vrtnar“, ki jo je izdala družba sv. Mohorja, sem našel imena „splitkine“, „dusinkine“ in grebenice“. Kaj pomenijo ti izrazi? (V. S. v Št. L.)

Odgovor: Splitka je slovenski jezikoslovni nestvor, ki ga je zagrešil pisec dotične knjige, ker je na ta način preložil nemški izraz „Splittapfel“, ki se tudi „Heckenapfel“ latinski „malus frutescens“ imenuje. Ta rastlina je vrsta jablan (pomacae), znači isto kar „dusenec“ (francoski „doucein“), ne pa napačno izgovorjeno in narejeno „dusinka“. Dusenec je podloga za pritlične jablane in se razmnožuje s potaknjenci, s koreninskimi izrastki, ali če se veje zagrebejo in puste, da se okoreninijo ter slednjic okoreninjene odrežejo, ki se potem „grebenice“ imenujejo.

Vprašanje 71. Ktere vrste sadnega drevja se lahko cepijo na češpljevo podlogo in ktere na beli trn in ali tudi za pritlikavo drevje? (V. S. v Št. L.)

Odgovor: Na češpljevo podlogo se lahko cepijo za visokodebelnato vzgojo kakor za pritlično žlahtne slive in češplje, breskve, mandlji in marelice. Beli trn je podloga edino le za nekatere vrste hrušek za pritlično vzgojo, a cepljena hruška na belem trnju ne živi dolgo.

Vprašanje 72. Ali sme kmetovalec svojo doma vzrejeno živino klati v sili, ali če mu nedostaja krme in bi jo moral prodati za slepo ceno ter na drobno razprodati meso? Obrtna oblast stoji na stališču, da le mesarji smejo živino klati in meso na drobno prodajati; le v slačarji sile ali nesreče živinorejec sme doma klati in meso prodajati. V to svrhu je potrebno dovoljenje politične oblasti in ogled po živinozdravniku. (G. R. v L.)

Odgovor: Mnenje politične oblasti je napačno, kajti kmetovalec sploh sme doma klati svojo živino in meso prodajati v takem obsegu, da klanje ne dobi obrtnega značaja. Seveda mora zaklano žival ogledati merogledec in je treba plačati užitninski davek od mesa. Res so pa obrtne oblasti to zadevo različno tolmačile, zato je c. kr. trgovinsko ministrstvo dalo podrejenim oblastim navodilo, kako naj postopajo, in so sedaj vsi dvomi izključeni. Odstavek tega navoda slove: „Potemtakem klanje in prodajo mesa po kmetovalcih ni smatrati za nedovoljeno mesarsko obrt, če in dokler je to delo postranska kmetijska obrt. Klanje in prodajo mesa po kmetovalcih je toliko časa smatrati za postransko kmetijsko obrt, ki zanjo ne veljajo določila obrtnega reda, dokler se vrši v mejah, ki so primerne dotični kmetiji in dokler se vrši po posestnikih samih, oziroma po njihovih kmetijskih delavcih ali drugih pomožnih osebah, in sicer na preprost način, primeren kmetijskim odnošajem.“

Vprašanje 73. Ali je eternit dober za kritje streh, kajti opeka mi je pretežka, a nekateri mi odsvetujejo eternit, drugi mi ga pa zelo priporočajo? (M. B. v N.)

Odgovor: Eternit je izborno krovno gradivo, ker ima veliko prednosti pred drugimi takimi rečmi, zlasti če krovce vse pravilno zvrši. Eternit ne gori in je torej streha varna pred vnanjim ognjem, ker je ne zapalijo ogorki, ki padajo s hiš, ki v bližini gore. Vendar ima pa eternit poleg vseh dobrih lastnosti tudi hudo napako; kadar namreč prične goriti v hiši, z eternitom kriti, in pride ogenj v podstrešje, takrat eternit vsled velikanske vročine začne pokatiti, ogenj ga razbeli in s strehe letijo tenke razbeljene eternitove trske, da ognjegasci zaradi velike nevarnosti niti blizu ne

morejo. Z eternitom krite goreče hiše torej skoraj ni mogoče gasiti, kadar je ogenj že v strehi.

Vprašanje 74. Ali se sme metati sneg s strehe na sosedovo zemljišče in še celo na živo mejo, ki se stem kviri? (L. D. v H.)

Odgovor: To se nikakor ne sme, ker je nedovoljeno poseganje v tujo last. Sosed more zaradi tega tožiti v 30 dneh zaradi motenja posesti, pozneje pa na priznanje lastniške pravice in vrhu vsega more zahtevati povračilo škode.

Vprašanje 75. Moje desettedenske prasičke prime včasih med jedjo kar nanagloma neka togota: zacvillijo, se prično vrteti in padejo na tla, a si kmalu opomorejo in so zopet zdravi. Kakšna bolezen je to in kako se zdravi? Hlev je zidan in dovolj gorak. (A. S. na R.)

Odgovor: Vaši prasički so bržkone božjastni. Božjast je živčna bolezen, ki je z ničemer ni treba zdraviti, kvečjemu se mora vse preprečiti, kar utegne božjastne napade pospeševati. Hlev naj ne bo pregork, živali naj ne dobivajo pretečne krme in naj imajo dovolj prilike, da se na prostem v čistem zraku shodijo. Božjastni napadi mladih prasičev so navadno pozneje redkejši ali celo prenehajo samiodsebe. Božjastni prasiči niso za pleme. Božjast more imeti različne vzroke, se tudi podeduje in kaj rada nastopa pri živalih, ki prihajajo od sorodnih staršev.

Vprašanje 76. Ali se sme ob cesti ali ob kaki javni poti narediti ograja iz bodoče žice in ali kak zakon to zabranjuje? (M. C. v D.)

Odgovor: Pri nas v Avstriji noben zakon ne zabranjuje delati ograje iz hodeče žice in se je treba pri stavljenju plotov edino le držati predpisov, ki veljajo za drugovrstne plote ob javnih cestah.

Vprašanje 77. Naš občinski odbor namerava skleniti, da vsaka vas zase pokrije stroške za vzdrževanje občinskih potov v svoji katastrski občini, in sicer z dokladami na davke. Vsled tega bodo nekatere vasi, ki so oddaljene od okrajne ceste, imele veliko večje doklade kakor druge. Ali je tak občinski sklep veljaven, za koliko časa, in ali imajo občani pravico pritožiti se proti sklepu in kam? (L. A. v Z.)

Odgovor: Vsaka občina je navadno dolžna skrbeti za to, da se pravilno narede in vzdržujejo občinske ceste in občinska pota ter je občinski odbor upravičen storiti tozadeven sklep, ki toliko časa velja, dokler se kaj drugačnega ne sklene. Od posameznih občinskih delov (n. pr. podobčin), ki ceste rabijo v večji meri, se smejo po razmeri porabe zahtevati posebni ali večji doneski za njih vzdrževanje. Ta donesek se določi po dogovoru, in če se dogovor ne more doseči, mora deželni odbor določiti visokost doneska po razmeri večje porabe. Vsak sklep občinskega odbora se mora razglasiti in vsak občan ima pravico pritožiti se proti njemu v 14 dneh na deželni odbor.

Vprašanje 78. Ali je dobro mladim smrekam suhe veje spodaj gladko obsekati, ali jih je boljše pri miru pustiti, da se smreke same otrebijo? (F. Ž. v Č.)

Odgovor: Mladim smrekam, ki se goje zaradi dobave lesa, ne škoduje, če se jim posušene veje spodaj puste, vendar je tak les pozneje na vsanji strani grčav. Upoštevati je treba tudi nevarnost velike škode po požaru, če se iz kakega vzroka spodaj rastoča trava vname, kajti ogenj se potem kaj lahko na suhe veje razširi in pokonča vse drevo. Bolj umno je, če se suhe veje pravilno odstranijo, t. j. gladko pri deblu porežejo, ne da bi se količkaj poškodovala lubad in ličje pod njo. V to svrhu se pa veje ne smejo sirovo posekovati, temveč se morejo z dobro, tenko in ostro vrtnarsko žago najprej od spodaj prižagati potem pa od

zgoraj, da veja odpade, ne da bi odluščila kaj lubadi in liča. To delo je treba zvršiti od jeseni do konca zime, ko drevje ni muzevno. Če se ne ravna tako, se prične iz rane smola cediti, in če se slednjič tudi rana zaceli, se na dotičnem mestu v deblo zarase cmok smole, ki je vzrok, da je les manj vreden.

Vprašanje 79. Ktero je pravilno slovensko ime za trahtar v hlevu, ki se skoz njega meče seno iz podstrešja v hlev, kajti trahtar očitno ni slovenska beseda. (I. T. v Z.)

Odgovor: Žal, da Vam na Vaše vprašanje ne moremo odgovoriti; prepričani pa smo, da se kje na Slovenskem gotovo rabi kaka dobra in pristna domača beseda za tak seneni trahtar in zato nujno prosimo vse tiste, ki to besedo poznajo, naj nam jo takoj naznanijo.

Vprašanje 80. Pri nas imamo največ jesenske prasiče, ki so pa skoraj vsi bolni; imajo namreč pohabljenе noge in mnogo jih pogine. Kakšna bolezen je to in kako se zdravi? (J. O. na V.)

Odgovor: Vzrok bolezni Vaših prasičev je prehlajenje, ki izvira od neprimernih svinjakov, kjer se mladi prasiči pozimi silno radi prehlade. Ni slabšega za mlade prasiče in za prasiče sploh, kakor če leže v svinjaki, ki imajo votel prostor pod tlemi, kajti skoz špranje tal vleče mrzla sapa, ki dela živali revmatične, vsled česar se jim noge pohabijo. Svinjaki se morajo predvsem popraviti. Pohabljenе in boleče ude je treba drgniti z gorkim ribjim oljem; to nekoliko pomaga, drugače naj se pa revmatični prasiči hitro odebele in zakoljejo.

Vprašanje 81. Imam veliko čespljevih tropin, ki jih prasiči ne marajo, pač jih pa goved rada jé, in zato vprašam, če je zdravo goveji živini pokladati čespljeve tropine in če so redilne? (I. B. v G.)

Odgovor: Čespljeve tropine so za goved dobra krma, so tudi redilne, vendar naj jih ne dobivajo močno breje živali, ker lahko zvržejo. Pri pokladanju čespljevih tropin goveji živini, ki so pomešane z nerazdrobljenimi koščicami, pa morate biti previdni, ker se lahko pripeti kaka nesreča.

Vprašanje 82. Ktero korenstvo je najboljša krma za doječe svinje: repa, pesa ali korenje? Pri nas trdijo, da svinja po korenju nima mleka? (I. B. v G.)

Odgovor: Izmed omenjenega korenstva je najslabša repa, boljša je pesa in najboljša je korenje. Pesa je sicer zelo redilna, a ima v sebi rudninske snovi, ki delajo drisko pri materi in pri dojenčih. Korenje nima te napake in prav posebno povzdiguje mlečnost doječih svinj in je torej tozadevno domnevanje pri Vas popolnoma napačno.

Vprašanje 83. Pri nas so postale mačke lišajaste in krastave ter so večinoma poginile, zato so se miši in podgane silno razmnožile. Kakšna bolezen je prišla nad mačke in kako zatrem miši in podgane? (A. P. pri Sv. L.)

Odgovor: Vaše mačke so grintave. Grintavost povzroča silno majhna žival, pršica, ki dolbe pod kožo. Ker so pršice povsod, kjer hodijo in ležijo mačke, zato se grintavost silno težko zatrem. Obrnite se glede zdravljenja grintavosti do živinozdravnika; uspeh boste pa imeli le tedaj, če se vsa okužena pokrajina ravna po živinozdravnikovih navodilih. Miši in podgane se zatirajo s pastmi in s strupom ter jim je treba prestreči vsa skrivališča. Kako se miši in podgane zatirajo, je vse polno sredstev, in sicer dobrih ter slabih; ktero sredstvo je najboljše, je zavisno od krajevnih razmer. Da bi popisali vsa sredstva in njih porabo proti podganam in mišim, bi ne zadostovala vsa številka „Kmetovalca“, kajti računati je treba z velikansko prebrisanostjo podgan, ki je ena najpametnejših živali.

Vprašanje 84. Na lansko ovisišče nameravam sejati turščico. Ker mi pa manjka hlevskega gnoja, hočem gnojiti z umetnimi gnojili, in zato vprašam, ktera umetna gnojila so za turščico? (M. S. v Št. P.)

Odgovor: Turščici se pognoji na ha s 300 kg superfosfata, 100 kg kaljeve soli in z 200 kg amonijevega sulfata. Na njivi, ki meri 1000 štirjaskih sežnjev se vzame dobra tretjina teh gnejil. Cene gnojil najdete med družbenimi vestmi te številke. Dober uspeh tudi dosežete, če njivo pognojite s kakimi 200 kg mešanega umetnega gnojila, ki je za vinograde in ga tudi pri naši družbi dobite.

Vprašanje 85. Po pomoti je neki drug plačeval davek od moje parcele skozi 23 let in sedaj me terja za povračilo tega davka, zato vprašam, če me more k temu siliti? (F. S. v Ž.)

Odgovor: Davek ste bili Vi zavezani plačevati, in če ga je kdo drug po pomoti za Vas plačeval, ste mu dolžni stroške povrniti, in sicer za 30 let nazaj, torej ni dvoma, da mu morate povrniti za Vas plačani davek za vseh 23 let.

Vprašanje 86. Moje posestvo je bilo dlje časa v najemu, vsled tega meje sveta niso nič več znane. Kako se meje določijo in kam se je treba obrniti? (I. P. na K.)

Odgovor: Obrnite se za ureditev mej na evidenčnega zemljemerca pri okrajnem glavarstvu. Sosedje se morajo k ureditvi mej povabiti, meje se morajo natanko popisati in zaznamovati in stroške ureditve mej morajo plačati vsi sosedje z Vami vred po razmerju dolžine mej. Stroški za ureditev mej pa seveda odpadejo, če delo med seboj brez zemljemerca zvršite. V zadnjem slučaju Vam vsekako priporočamo stalne mejnike postaviti, meje v posebni listini popisati, ki jo vsi mejaši s podpismi in s pričami potrdijo. Za ureditev mej veljajo §§ 850.—853. o. d. z.

Vprašanje 87. Kdo je zavezan skidati plaz snega, ki je padel s hiše na sicer javno pot, a je zasebna moja last. Posestnik hiše je že dve leti odkidaval sneg, letos ga pa noče, češ da moja zasebno pot rabijo za pešpot tudi tujci. (I. K. v G.)

Odgovor: Pot je Vaša zasebna last in v to Vašo lastnino ne sme nihče posegati, zato je sosed dolžan skrbeti, da z njegove hiše ne pada sneg na Vašo zasebno pot, in če se vendar pripeti, je dolžan sneg proč spraviti. Na tej dolžnosti se nič ne izpremeni, če imajo do zasebne poti tudi drugi služnostno pravico.

Vprašanje 88. Imam 115 oralov sveta skupaj in bi rad imel samolasten lov, zato vprašam, če ga morem dobiti in kam naj se obrnem. (A. Č. v N. O.)

Odgovor: Glasom cesarskega patenta z dne 7. marca 1849. l. se dovoljuje zvrševanje lova vsakemu posestniku samemu, ki ima zemljiško celoto, obsegajočo najmanj 200 oralov. Ta celota se mora skupaj držati. Ker imate Vi 115 oralov veliko celoto, terej ne morete dobiti samolastnega lova.

Vprašanje 89. Imam plemensko svinjo, ki ima sedaj tretjič mladiče. Prvič in drugič je imela po 12 mladičev, tretjič pa le šest. Rad bi svinjo še naprej pripuščal, a tukajšnji ljudje pravijo, da bo svinja vedno manj mladičev skotevala in tudi vedno slabše, morda take, ki ne bodo prav zanič. Koliko je resnice na tem? (L. G. v Č.)

Odgovor: To ni resnica, kajti plemenska svinja postaja do gotove starosti tem boljša, čim močnejša je. Če je Vaša svinja tretjič samo 6 mladičev skotila, prihaja to odtod, ker je bila morda prehitro vnovič oplemenjena, ko je bila še od prejšnje skotitve oslABLJENA; morda je bila predebela in se je premalo na prostem gibala; ali pa je bil mrjasec vzrok. Lahko so seveda še drugi vzroki, nikakor pa to ni vzrok, ker je svinja že trikrat skotila.

Vprašanje 90. Imam kakor pepel rahlo zemljo, pomešano s kremenčevim gruščem, debelim od ajdovega zrnja do orehove debelosti. Zemlja je zelo plitva in obrodi skoraj le sam krompir. Hlevski gnoj malo izda. Letos sem prerigolal kakih 1000 m². Takega sveta imam polovico. Ker sem šele kratek čas gospodar, vprašam, **kako naj tak rahel kremenčast svet obdelujem in sčim naj gnojim, da dosežem kaj uspeha?** (A. L. v K.)

Odgovor: Kar nakratko se na Vaše vprašanje ne da odgovoriti. Vsekako je treba tak svet kar naprej močno gnojiti s hlevskim gnojem, ki bodi dobro predelan in ne preveč z rahlo steljo pomešan, kajti taka rahla zemlja je zelo vroča in se gnoj v njej hitro razkrajja. Imejte hlevski gnoj za poglavitnega, zraven pa delajte poskušnje z umetnimi gnojili. Ktera umetna gnojila rabite in kdaj, ni lahko povedati, kajti vse to morajo šele poskušnje pokazati. Uredite svoj hlev tako, da se bo vsa gnojnica sproti vun iztekala in zunaj hleva v gnojnični jami zbirala, kajti gnojnica bo za Vas gotovo velevažno dušikovo gnojilo. Gnojnico rabite povsod ob pravem času. Pričnite delati majhne poskušnje s porabo Tomasove žindre jeseni in s superfosfatom spomladi. Obe ti gnojili imata v sebi fosforovo kislino, ki je važna redilna snov za rastline in ki bo tudi pri Vas dobro učinkovala. Poleg teh gnojil rabite tudi kalijevo sol, ki da zemlji prepotrebne kalija in dela zemljo tudi bolj zvezno. Priporočamo Vam kupiti knjižico „Gnoj in gnojenje“, ki jo dobite pri naši družbi za 40 h.

Vprašanje 91. Med odpadki psa se nahajajo 1½ cm dolgi črvi. Ali ima pes trakuljo? Kako se trakulja zdravi? (I. O. v Št. J.)

Odgovor: V psu živi več vrst glist in tudi različne trakulje, ki so lahko psu nevarne in tudi človeku, če pridejo vanj. Gliste in trakulje odhajajo iz psa z blatom. Glistav pes je ljudem zelo nevaren, ker od njega morejo priti trakulje v človeka, kjer se naprej razvijajo in zdravju zelo škodujejo, zato je takemu psu odločno treba gliste pregnati in paziti, da jih ne naleze človek, zlasti otroci, ki se s psi igrajo. Vsak živinozdravnik zapiše zdravila, ki gliste ali trakulje iz psa hitro in zanesljivo prežene.

Vprašanje 92. Moja telica je prinesla s planine lišaje po glavi in na vratu in od nje so lišaj nalezla druga poleg stoječa teleta. Sčim se govedi preženo lišaji? (R. K. v V.)

Odgovor: Vaša goved brčkone ni lišajasta, temveč grintava. Grintavost govedi povzroča silno majhna živalca, pršica, ki gloje pod kožo. Na govedi je posebne vrste pršica (pravzaprav sta dve vrsti), ki navadno ne gre na druge živali, vendar je znan slučaj, da se je to vendar zgodilo. Grintavost se prežene, če se umore pršice. Grintava mesta se morajo dobro z milom namazati, ki naj ves dan na koži ostane. Drugi dan se milo z gorko vodo spera in vse kraste se s krtačo odpraskajo. Tako očiščena koža se potem posuši in dobro natre z zmesjo iz 25 delov olja in 1 dela kreozota. Tudi zmes iz enega dela bencina in 5—10 delov vode je dobra. Mazanje se mora po preteku nekterih dni tolikokrat ponavljati, da grintavost izgine. Najbolje pa bo, če se obrnete do kakega živinozdravnika.

Vprašanje 93. Na lansko leto vsejani detelji se je jeseni pokazala predenica, in ker se bojim, da bi se ne razširila, vprašam, kako se predenica zatre? (A. R. v D.)

Odgovor: Kjer je detelja od predenice napadena, tamkaj se mora vedno takoj požeti, preden predenica odcvete in seme naredi. Predenična detelja se posuši in sežge, ne sme se pa živini pokladati, ker je nezdrava. Škropljenje predeničnih mest z raztopino železne galice je tudi dobro, kajti ta raztopina predenico posmadi, detelji pa nič ne škoduje.

Vprašanje 94. Ali imam pravico zahtevati povračilo za škodo pri sadnem drevju, ki mi jo je naredil

to zimo zajec? Drevje sicer ni bilo povito s slamo, vendar je bilo dobro namazano in je doslej taka maža vsako leto drevje obvarovala pred zajci. (M. P. v K.)

Odgovor: Kolikor nam je znano, ni na Koroškem posebnega deželnega zakona glede povračila škode, storjene po divjačini, in so veljavni razni cesarski patenti in ministrski odloki. Vsekako imate pravico terjati odškodnino za škodo pri sadnem drevju, ki jo je naredil zajec, če ste svoje drevje tako zavarovali, kakor je običajno pri tamošnjih dobrih gospodarjih.

Vprašanje 95. Imel sem shranjeno pristno slivovko v navadni pocinkani mlekarski posodi, kjer je dobila rjavkasto barvo, zato prosim pouka, kako se slivovka očisti? (N. N. v S.)

Odgovor: Posoda brčkone ni bilo dobro pocinkana; bila je deloma zarjavela, in sedej je slivovka dobila rjavo barvo od rje. Če je naše domnevanje pravo, potem se da rjavina iz slivovke odstraniti s preceditvijo, kajti rja ni v vodi in v alkoholu raztopna in torej po slivovki plava kot prah ter je vzrok da je rjava. Poskusite slivovko precediti skoz dober bel pivni popir. V to svrhu se pivni popir večkrat skupaj zgame, da se naredi popirnat lij, ki se potem vtakne s špico v kak lij, kamor se počasi slivovka toči, ki potem čista skoz popir kaplja. Če je pa rjava barva v slivovki raztopljen, potem ni druge pomoči kakor slivovko vnovič prekuhati.

Vprašanje 96. Na dobro zagnojeni njivi nameravam vsejati oves in deteljo. Ker pri nas žito jako rado polega in ga rja prijema, nameravam njivo pognojiti z amonijevim sulfatom, da bi poleganje in rjo žita preprečil. Ali bi bilo tako ravnanje pravo? (J. K. v D.)

Odgovor: Žito polega, če ima med rastjo premalo solnčne svetlobe, n. pr. v ozkih dolinah ali v meglenih krajih. Poleganje pa tudi povzroči premočno gnojenje z dušikom, zato se je zlasti v takih krajih tega varovati. Amonijev sulfat je dušičnato gnojilo, ki bi poleganje le še pospešilo, zato ga ne priporočamo. Poskusite gnojiti samo s superfosfatom in s kalijevo soljo. Rja je gliiviška bolezen, ki pride na žito že s semenom. Sejati se mora zdravo seme, ali se pa mora seme poprej razkužiti z namakanjem v polodstotni raztopini bakrene galice.

Vprašanje 97. Kako se hrani pesa čez zimo, da je spomladi dobra za seme? Pri meni nagreč pesa vsako leto pozimi segnije. (A. L. v P.)

Odgovor: Pesa, ki bo za pridelovanje semena, je najbolje hraniti v suhem in zračnem prostoru, n. pr. v kaki kleti, kjer ne zmrzuje in spomladi ni pregorko, da pesa prehitro ne požene. Najbolje je peso postaviti v suh pesek. Hranjeni pesi se jeseni do kakih 5 cm poreže vse listje in se mora pri tem zelo paziti, da se ne poškoduje srčna brst.

Vprašanje 98. Ali je hlevski gnoj, ki je bil polit s terpetinovim oljem, še poraben? (K. K. v K.)

Odgovor: Terpetinovo olje je hlapni del terpetina, ki je rastlinskega izvira. Terpetinovo olje v gnoju rastlinam ne bo škodovalo in sploh kmalu iz zemlje v zrak izpuhti, torej lahko tak gnoj brez nevarnosti rabite.

Vprašanje 99. S katerim umetnim gnojem naj gnojim ajdi, ki mi vzlic dobri zemlji že nekaj let sem skoraj nič ne rodi? (V. T. v R.)

Odgovor: Da Vam ajda ne rodi, bo največ krivo pomanjkanje fosforove kisline v zemlji, zato Vam priporočamo gnojiti ji s superfosfatom in s kalijevo soljo. Če je zemlja drugače dobro zagnojena, potem zadostujeta ti gnojili, drugače morate pa tudi še gnojiti s hlevskim gnojem ali s kakim dušičnatim umetnim gnojilom. Pri strniščni ajdi na dobro zagnojeni njivi ne priporočamo rabiti še posebej kakega

dušičnatega gnojila, drugače ajda bohotno rase in prepozno dozori.

Vprašanje 100. Kako se prežene žitni molj iz žitnice? (V. T. v R.)

Odgovor: Čeja v žitnici, mazanje lesovine s katranom, prezračevanje in večkratno pregrebanje žita odganja žitnega molja. Kjer se je pa molj že zaredil, naj se na žitne kupe pokladajo mokre plabte, okoli se pa nasuje malo žita. Gosenčice, kar jih je v žitu, pridejo na mokro plabto, kjer se lahko pobero in pomore. Metulji pa, kar jih še ni odložilo jajca, ne morejo na kup in so prisiljeni znesti jih na žito, potroseno v ta namen. To žito se mora seveda potem odstraniti in se mora sploh vsak metuljček, ki se zapazi, zmastiti. Priporočeno je tudi postaviti okoli žitnih kupov posode z vodo, kajti leteči molji se radi zbirajo pri vodi in mnogo se jih v njej utopi. Moljavo žito se mora sploh hitro spraviti s pota, in če se da v mlin, naj se prepraži v krušni peči, ki mu sicer vzame kaljivost; ali ta je brez pomena pri mlinskem žitu.

Vprašanje 101. Zakaj krava gloda staro usnje in drugo nesnago, dasi dobiva dobro hribovsko seno, in kako se tej nepriliki odpomore? (A. M. v L.)

Odgovor: Vzrok utegne biti v dejstvu, da Vaša krava dobiva krmo, ki ima v sebi premalo rudniških snovi. Poskusite pričeti Vaši kravi redno dajati klajnega apna in v prihodnje pridelujte boljšo krmo tem potom, da svoja zemljišča dovolj zagnojite s fosforatimi umetnimi gnojili.

Vprašanje 102. Ali je štiriletna svinja še dobra za pleme? (A. M. v L.)

Odgovor: Dobra plemenska svinja se more brez skrbi še v četrtem letu rabiti za pleme in celo do šestega leta, ker šele pri tej starosti postane manj plodna in se je ne izplača več rabiti za pleme.

Vprašanje 103. Semensko ajdo dam vsako leto pred setvijo dobro očistiti, vendar je potem v dozoreli ajdi veliko zrnja, ki je raskavo, debelo kakor turščično zrnje, drugače je pa podobno ajdi. Kaj je vzrok, da se ajda izpremeni, in kako se to prepreči? (I. Š. v S.)

Odgovor: Med našim ljudstvom je razširjeno napačno mnenje, da se ajdovo seme izpremeni, i. s. v. takozvano turško ajdo. To pa ni resnično. Med najbolj čiščenim semenom se še vedno dobi nekaj zrn tatarske ajde (*Polygonum tataricum*). Tako seme pa lahko tudi od drugod pride na njivo. Tatarska ajda je zelo rodovitna in ji mraz nič ne škoduje, zato se močno in hitro razplodi ter se potem nabaja v velikem številu med pravo ajdo. Iz pravega ajdovega semena zraste vedno le prava ajda in primes turške ajde izvira le od rastlin, ki so zrastle iz tatarske ajde. Edino sredstvo, zatirati turško ajdo, ki je plevel, je, sejati kolikor le mogoče čisto seme.

Vprašanje 104. Pri nas rase na deteljščih neka rumena rastlina z bulasto korenino, ki ji pravimo pojavec. Ta plevel detelji zelo škoduje in jo mestoma popolnoma uniči. Pred leti tega plevela niti poznali nismo, a sedaj se je silno razširil. Kakšen plevel je pojavec na detelji, odkod prihaja in kako se zatre? (B. M. v P.)

Odgovor: Pojavec ali pojatnik je za deteljo hud plevel, ker s svojimi koreninami sega v deteljne rastline, jim izsesava sok ter jih uničuje. Pojatnik se razmnožuje s semenom, ki je silno drobno, še drobnejše kakor predenično seme. Vsaka rastlina pojatnika naredi več tisoč semenskih zrn, zato se pojatnik na deteljšču silno hitro razmnožuje. Predvsem se mora vedno sejati dobro očiščeno deteljno seme, in sicer iz krajev, kjer ta plevel ni razširjen. S pojatnikom zapleveljena njiva se mora vselej tako zgodaj pokositi, da pojatnikovo seme ne more dozoreti.

Vprašanje 105. Ali je kupec dolžan prasiča prevzeti, če se izkaže, da ima prasič rumenico, in ali se da v tem slučaju kupčija razdreti? (J. G. v N.)

Odgovor: Prasiči so šestokrat bolni za rumenico, ki je posledica bolezni v prebavilih. Žolč iz jeter ne gre pravo pot in s svojo barvo porumeni razne dele telesa, tudi meso in špeh, ki sta zato neokusna in manj vredna. Rumenuca je včasih ozdravljiva, včasih pa tudi ne in prasiči po daljšem hiranju poginejo. Rumenuca se takoj spozna na rumenih očeh in rumenem rilcu prasiča. Kupec je pravzaprav dolžan prepričati se o zdravju kupljenega prasiča, vendar se bolezen lahko prezre, in v tem slučaju se da kupčija razdreti, če kupec dokaže, da je bil prasič že pri prodajalcu bolan, kajti za rumenico bolan prasič je veliko manj vreden kakor zdrav in se je torej pogodila cena, ki ne odgovarja resnični vrednosti.

Vprašanje 106. Pri nas je veliko kapnic, ki so sedaj postale neporabne, kajti napeljan imamo vodovod. Ali bi se dale te kapnice za kaj drugega koristno porabiti, n. pr. za ledenice ali kleti? Jaz imam v skalo vsekano kapnico, 9 m globoko, 4 m v premeru in znotraj s cementom ometano. Ali bi se dala porabiti ta kapnica za klet, ali še bolje za ledenico, in kako bi se morala pripraviti, da bi se led v njej držal? (F. D. v K.)

Odgovor: Predvsem Vam ne priporočamo vseh kapnic v Vašem okraju zanemariti, kajti pri vsakem vodovodu se sledajče lahko pripeti, da iz kterejakoli vzroka ni nekaj dni vode, in takrat se lahko pride v veliko zadrego. Naj počei n. pr. vodovodna cev; v takem slučaju se lahko pripeti, da ste par dni brez vode. Tudi v slučaju velikega požara je gotovo dobro imeti dovolj vode in povsod na razpolaganje. Dovolj globoka in prostorna kapnica, seveda če je pokrita, bo vedno prava izborna klet, ki bo poleti hladna in ceno izpremeni v ledenico. Dno in stene kapnice je kakih 15 do 25 cm nadebelo obložiti s kako tvarino, ki slabo prevaja toploto, n. pr. s slamo, steljo itd. V tako prirejeno kapnico se prav tesno zloži led, ki se potem po vrhu tudi pokrije s kako enako tvarino, i. s. precej na debelo, ter se slednjč kapnica izpremeni v ledenico, dobro zakrije s pokrovom, skozi ktereja je seveda mogoče priti do ledu.

Kmetijske novice.

† Karol grof Lanthieri a Paratica, lastnik graščine v Vipavi in na Slapu ter drugih graščin na Goriškem, je umrl 2. t. m. v Štrasoldu pri Gradiški na Goriškem. Grof Karol Lanthieri, ki je bil zadnji moški stare grofovke rodovine, je bil eden najstarejših udov c. kr. kmetijske družbe kranjske ter ima posebne zasluge za kranjsko kmetijstvo, kajti on je l. 1870. dal kranjski deželi zastoj na razpolaganje za 30 let svojo graščino na Slapu pri Vipavi z namenom, da se tamkaj ustanovi prva slovenska strokovna kmetijska šola, i. s. vinarska in sadjarska šola. Ta šola, ki je obstajala 14 let in se je potem premestila na Grm pri Novem mestu, je veliko storila zlasti v prospah kranjskega vinstva; njeni učenci so bili na najboljšem glasu in jih je še danes veliko v deželi kot samostojnih posestnikov ali v odličnih službah, kjer veliko store v prospah vinstva in sadjarstva ter so sploh ugledni kmetovalci. Z zadnjim grofom Lanthierijem je prominula stara kranjska grofovska hiša, ki se je vedno odlikovala s svojimi zaslugami za deželo, posebno pa pokojni grof Karol Lanthieri, ki mu moramo kmetovalci ohraniti najboljši spomin, in zato naj blagi mož, ki je toliko dobrega storil, v miru počiva in sveti naj mu večna luč!

Trtni les za krmo. Zmlet enoleten trtni les (lesni zdrob) je tečna in redilna hrana za živino, ker ima skoraj dve tretjini redilne moči dobrega sena.

Da se tudi pri nas na Kranjskem vpelje krmljenje živine z lesnim zdrobom, je c. kr. kmetijsko ministrstvo brezplačno postavilo 12 strojev za mletje trtnega lesa, ki se jih vinogradniki lahko poslužujejo proti majhni odškodnini.

Ti stroji so postavljeni:

a) v krškem glavarstvu:

1. pri graščini grofa Barba na Dobu pri Št. Rupertu (parna gonilna moč),
2. pri A. Kovačiču v Krški vasi šte. 36, občina Cerklje (vodna moč),
3. pri J. Pungercarju v Raduleh št. 19, občina Bučka (vodna moč),
4. pri Kušlanu v Št. Jerneju, obč. Št. Jernej (vodna moč);

b) v novomeškem glavarstvu:

5. pri kmetijski šoli na Grmu (živalska gonilna moč),
6. pri Flor. Zorku v Družinski vasi, občina Bela cerkev (vodna moč);

c) v črnomeljškem glavarstvu:

7. pri A. Rajmarju za vinsko zadrugo v Metliki (živalska gonilna moč),
8. pri J. Šušteršiču v Semiču (živalska gonilna moč),
9. pri J. Klobučarju v Dobljčah (živalska gonilna moč);

d) v postojnskem glavarstvu:

10. pri J. Kopatinu v Št. Vidu pri Vipavi (vodna gonilna moč),
11. pri županstvu v Budanjah (živalska gonilna moč),
12. pri L. Deklevi v Bujah, obč. Košana (vodna gonilna moč).

Zdaj, ko se je obrezovanje v vinogradih že pričelo, opozarjam gospodarje, da naj ne mečejo trtnega rezja (reznine) proč, ampak naj jo skušajo zmleto pokrmiti. Na ta način prihranijo drugo krmo in pridelajo večjo množino gnoja, ki je zlasti za vinograde zelo dober.

B. Skalický.

Družbene vesti.

* **Nagrade zaboljšanje hlevov**, ki so zanje prosili lansko leto oni posestniki, ki so svoje goveje hleve zboljšali, bo c. kr. kmetijska družba mogla šele tedaj nakazati, ko se ji izplača tozadevna obljubljen državna podpora. Toliko v odgovor na vprašanja, ki prihajajo na družbo o tej zadevi.

* **Na oddajo čistokrvnih plemenskih bikov** meseca marca, oziroma prihodnje pomlad, opozarjamo vse živinorejce, ki naj se ozirajo na tozadevni razglas, priobčen med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Glede gnojenja travnikov z amonijevim sulfatom** nujno opozarjamo ude c. kr. kmetijske družbe na spis, ki je priobčen na prvem mestu današnje številke, zlasti pa opozarjamo na oddajo tega gnojila po znižani ceni tistim kmetovalcem, ki hočejo delati z njim spomlad priskušnje.

* **Semenske zmesi detelj in trav** bo odslej imela c. kr. kmetijska družba v zalogi in jih bo s pomočjo državne podpore oddajala po znižani ceni. Semena bo družba na debelo kupila, odračunala bo vožnjo z Dunaja do Ljubljane ter bo pri nakupni ceni dala 20 do 25 % popusta. Opozarjamo na spis v današnji številki „Kmetovalca“ „Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi“. Vsakdo, ki travna in deteljna semena naroči, naj sporoči, koliko posameznih semen kupi, ali pa naj naroči že narejeno zmes, a v tem slučaju mora pisati, kakšna je zemlja, ki jo misli obsejati, in kako velik je dotični prostor.

* **Pritličnega drevja vseh vrst** c. kr. kmetijska družba kranjska letos ne bo mogla oddajati, ne

sprejema nanj naročil in javlja vsem, ki so tako drevje naročili, da ga ne dobe in so torej naročitve razveljavljene. Pri preiskovanju v družbeni drevesnici se je namreč pokazalo, da je skoraj vse pritlično drevje, ki je bilo določeno za letošnje oddajo, sneg deloma polomil, deloma mu odkrehnil veje, da je za oddajo nesposobno. Na ta način je v družbeni drevesnici poškodovanih več tisoč pritličnih dreves: jabolk, hrušek, marelic in breskev. Škoda je vsled tega za družbo velika in družbi ne kaže, da bi za nadomestilo tako pritlično drevje drugje kupovala, kajti ne dobi ga nikjer izpod K 120 za drevo, in sicer brez stroškov za vožnjo in za zavoj.

* **Sadno drevje za družbene ude**, ki ga je oddajala c. kr. kmetijska družba zadnjih pet let, je bilo večinoma in lansko leto vse kupljeno na Gorenjem Avstrijskem, kajti stara družbena drevesnica je popolnoma opešala, in v novi drevesnici drevje ni še doraslo. Sedaj je pa v novi družbeni drevesnici prvi (petletni) letnik dorasel in to pomlad bo družba zopet oddajala svoje, doma pridelano drevje. Drevje je zelo lepo in se bo spomladi sproti izkopavalo, da vsak naročnik dobi kolikor le mogoče sveže drevje. Pogoji o oddaji družbenega sadnega drevja so objavljeni v zadnji šte. „Kmetovalca“. Smatramo za dolžnost tole objaviti: Lansko leto meseca avgusta je šla čez družbeno novo drevesnico zelo močna toča, ki, hvala Bogu, ni naredila posebne škode; listje je debla obvarovalo pred točo, le mladike so bile po toči nekoliko ranjene, a rane so se do jeseni popolnoma zacelile in se sedaj vidijo na njih deloma brazgotine teh zaceljenih ran. Naj te brazgotine nikogar ne motijo; v teku časa popolnoma izginejo, zlasti naj pa nihče ne misli, da so te brazgotine na mladikah od krvave uši, kajti te škodljivke nimamo v drevesnici.

Naročnikom na cele vagone Tomasove žindre javljamo, da zvršujemo njih naročila iz tržaške zaloge, kjer je le še par vagonov 19odstotne žindre, ki je vagon (10.000 kg) stane na tržaškem kolodvoru 684.— K.

Pri naročbah v celih vagonih je pri 10.000 kg K 25.— popusta. Seveda mora železniško voznino iz Trsta do zadnje železniške postaje plačati naročnik sam.

Po novi pogodbi nam je dovoljeno, pošiljati žindro tudi v istrsko Primorje, kar so nam tvornice dosedaj zabrajevale.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Tomasovo žindro 19 % po 7 K 50 h 100 kg.

Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kisline po 7 K 50 h 100 kg z vrečo vred. Pri naročilih v celih vagonih franko na vsako postajo. Svarimo pred nakupom superfosfata, ki je zaznamovan kot 12-14 odstoten, če ni primerno cenejši, kajti tak superfosfat je resnično le 12odstoten in sme v razmerju z gorenjo ceno le K 636 veljati.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg. Naročila na cele vagone se zvrše naravnost iz tvornic in se cena vsled znižanja stroškov dokaj zniža.

Kalijevo sol po 12 K 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 20 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K, dočim ima kajnit le 12 — 13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega

še prihrani 4 K 50 h. Tudi to gnojilo pošljemo odjemalcem celih vagonov naravnost iz tvornice za ceno, ki je dosti nižja.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Čilski soliter po 30 K 100 kg.

Amonijev sulfat po 30 K 100 kg. To dušičnato umetno gnojilo bo družba imela koncem februarja zopet v zalogi in sprejema že sedaj naročila nanj. To gnojilo je važno za gnojenje na njivah žitu, krompirju, ozimni itd., in sicer v zvezi s superfosfatom in s kalijevo soljo. Poraba amonijevega sulfata v vinogradih je zlasti važna in zato posebno priporočena. Opozarjamo na spis „Gnojenje z dušikom“ v 1. št., na spis „Dušičnata umetna gnojila“ v 2. številki, na spisa „Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili spomladi“ ter „Mešana gnojila in gnojenje vinogradov z umetnimi gnojili“, v. 3. št., na spis „Gnojenje krompirju, zlasti z umetnimi gnojili, s posebnim ozirom na amonijev sulfat“ v 6. številki in na spis „Gnojenje ozimni z amonijevim sulfatom“ v 18. številki lanskega „Kmetovalca“.

* **Vinogradniško gnojilo** (mešano umetno gnojilo za vinograde), ki ima 10% v vodi raztopne fosforove kisline, 10% žveplenokislega kalija in 4% amonijevega dušika, oddaja družba po 15 K 50 h 100 kg z vrečo vred brez voznine. Pri naročitvah v celih vagonih je cena 15 K. — (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. številki letošnjega „Kmetovalca“.)

* **Vrtno gnojilo** (mešano umetno gnojilo za zelenjad, cvetice in rastline v cvetličnikih), ki vsebuje 7% v vodi raztopne fosforove kisline, 6 2/3% čistega kalija (ne žveplenokislega!) in 6 1/3% dušika (5% amonijevega dušika in 1 1/3% dušika solitrne kisline) oddaja družba v množinah 5—10 kg po 50 h, 10—25 kg po 40 h in v večjih množinah po 30 h kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. številki letošnjega „Kmetovalca“.)

* **Modro galico** prične naša družba splošno oddajati konci aprila. Cene objavimo v eni prihodnjih številki. Družba ima pa že sedaj to blago v zalogi in naročnikom lahko takoj postreže.

* **Deteljno seme** zajamčenopredenice čisto in potrjeno od kmetijsko-kemijskega preskušališča v Ljubljani, oddaja družba svojim udom z zavojem vred, in sicer seme domače štajerske ali črne detelje po 1 K 90 h, in seme lucerne ali nemške detelje po 2 K 40 h kilogram.

* **Severonemško seme** krmske pese dobivajo udje pri družbi po 1 K 90 h kilogram z zavojem vred, in sicer rdečo in rumeno mamutovko. Rumena ekendorfovka stane pa 2 K 40 h kg.

* **Glede oddaje semen** objavljamo, da veljajo gori označene cene z zavojem vred in s stroški za vozni list le pri naročitvah nad 5 kg. Pri naročitvah do 5 kg se posebej zaračunata zavoj in vozni list.

* **Semenski oves, in sicer „zlatorunec“** bo imela letos za spomladansko setev naša družba v zalogi. Zlatorunec je priznana dobra vrsta iz visoke, mrzle lege. Naročila ga je na Češkem in ga bo oddajala po 25 K 100 kg z vrečo vred. Blago je težko semensko in skrbno čiščeno. V zalogi bo le en vagon tega ovsu in bo mogoče postreči samo udom, ki ga pravočasno naroče.

* **Semenski krompir** bo družba oddajala, kakor običajno, spomladi, in sicer svoj pridelek od izvornih vrst „Oneidovec“ in „Zborovec“ po 8 K—100 kg z vrečami vred in zgodnji „Turovan“ po 12 K—100 kg istotako z vrečami vred. Krompir se oddaja le v vrečah po 50 kg, „Turovan“ pa tudi v manjših množinah. — Zgodnjega „Turovana“ je le omejena množina v zalogi in ga dobe po vrsti tisti, ki se zanj takoj zglase.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi,

da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

* **Lanenih tropin** tudi ta mesec ne bo lahko dobiti. V slučaju, da jih kaj dobimo, jih bomo našim udom oddajali po dosedanji ceni 20 K za 100 kg. Živinorejci, ki je njih živina navajena na krmljenje z močnimi krmili, naj pa medtem tega krmljenja nikar ne opuščajo, ampak naj pridno se-gajo po sezamovih tropinah.

* **Sezamove tropine**, fino zmlete, svetle, z zajamčeno vsebino 50 odstotkov proteina in maščobe, stanejo 17 K 100 kg in se dobivajo le v vrečah po 50 kg. Živinorejce opozarjamo na spis „Krmljenje z oljnimi tropinami“, ki je izšel v „Kmetovalcu“ in ki ga v obliki „Gospodarskih navodil“ na zahtevanje vsakomur brezplačno pošljemo. Sezamove tropine so navzlic večji redilni vrednosti zaradi tega toliko cenejše od lanenih tropin, ker se sedaj še ne zahtevajo tako splošno. Gotovo je, da se precj podražje, kakor hitro jih ne bodo mogli več toliko izdelovati, kolikor jih bodo zahtevali; ta položaj utegne po splošni sodbi kmalu nastati. Družba je sezamove tropine kupila v zadostni množini in po ugodni ceni, tako da cene v prihodnjih mesecih še ne bo treba zvišati; priporočati pa je umnim gospodarjem, da si čimprej priskrbe vsaj toliko tropin, kolikor jih bodo čez zimo potrebovali. Večjim odjemalcem, posebno onim na Krasu, lahko pošljemo te tropine iz tržaške zaloge in jim jih računamo po 16 K 100 kg iz Trsta.

* **Klajno apno** oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljatve na zunan se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmi, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 17. februarja 1910.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gospod komercialni svetnik Frančišek Povše, navzoči so pa bili: podpredsednik gospod Ivan Knez in odborniki gg.: Gombač, baron Lazarini, baron Liechtenberg, F. Pavlin, Pogačnik, Rohrman, dr. pl. Wurzbach in družbeni tajnik ravnatelj Pirce.

Ob pričetku seje je družbeni predsednik predstavil zbranim odbornikom novega ravnatelja družbene podkavske šole in živnozdravnice gospoda diplomiranega živnozdravnika Lovra Tepinca, ki je svojo službo nastopil 1. februarja t. l.

Predsednik je sporočil, da se je na deželni zbor vložila prošnja za izplačanje tiste redne deželne podpore, ki je družbi zagotovljena s cesarskim patentom iz l. 1815., in da je bila prošnja ugodno rešena.

Predsednik je poročal o pravnem razmerju med družbo in tistimi kmetijskimi posli, ki so v družbeni službi. Iz tega poročila je razvidno, da kmetijska družba kot zasebno društvo nima drugih pravnih obveznosti, kakor vsak drug kmetijski delodajalec. Pri tej priliki je poročal družbeni tajnik, da je že on skušal vpisati v bolniško blagajno in zavarovalnico proti nezgodam vse družbene kmetijske posle in dninarje, česar pa ni bilo mogoče izvesti, ker bi bilo to v nasprotju z obstoječimi zakoni.

Družbeni tajnik je naznanil, da so zopet došle pritožbe zaradi izkoriščanja kmetovalcev s prodajo ničvrednih redilnih štip in se je zato v imenu kmetijske družbe odposlala na kmetijsko ministristvo prošnja, da se v zmislu § 12. novega zakona o zatiranju in odvracanju živinskih kug prepove nadaljna prodaja redilnih štip za živino, oziroma naj se otežkoči. Glavni odbor je vzel to poročilo na znanje in je naknadno odobril tozadevno prošnjo.

Ker je deželni zbor sklenil podreti hišo na Turjaškem trgu št. 3., kjer ima družba svoje brezplačno stanovanje in skladišče, in do pričetka meseca še ni bilo dognano, ali se bo morala družba izseliti 1. maja ali 1. avgusta, zato je tajništvo takoj pričelo iskati drugih pisarniških in skladiščnih prostorov, zlasti ker je bila zadeva nujna in je dandanes v Ljubljani težko dobiti skupaj zadostne potrebne prostore. Slučajno so bili na razpolago za 1. maj v sosedni Recherjevi hiši na Turjaškem trgu št. 2. primerni prostori za pisarno in za skladišča, ki so se vzeli za letno zakupnino 2200 kron z vsemi prikladami vred v najem. Glavni odbor je ta najem potrdil.

Na vprašanje c. kr. deželne finančne direkcije, če naj se privoli tvrdki «I. Ljubljansko skladišče Krisper & Tomažič» tudi še razširjena koncesija za vzdrževanje prostega skladišča, je glavni odbor sklenil šele tedaj odgovoriti, ko se zadeva natančno prouči. V to svrhu je izvolil poseben odsek, sestojč iz odbornikov gg. Kneza, dr. pl. Wurzbacha in družbenega tajnika, ki naj izdela tozadevno poročilo.

Glavni odbor se je izrekel za dovolitev državne podpore strojni zadrugi v Mednem, in sicer oziraje se na ukaz kmetijskega ministristva, da se morajo združna pravila narediti podobna onim, ki so veljavna za strojne zadruge na Češkem.

Glavni odbor je določil nagrade za uslužbence v družbeni drevosnici za preteklo leto in je odgodil rešitev prošnje za ureditev plače asistentu na podkovski šoli dotlej, da pride družba do spoznanja, kako stoji z denarnim uspehom družbene podkovske šole, ki jo je družba šele 1. februarja prevzela v svojo režijo.

Mlekarski zadrugi v Št. Lovrencu je glavni odbor sklenil izplačati, ko dojde državna podpora, tisto vsoto, ki jo kmetijsko ministristvo določi, in vrhutega obljubi izplačati primerno podporo iz državne zaloge za pospeševanje živinoreje za nakup plemenskih živali, a to le tedaj, če zadruga ne dobi razpisane deželne podpore.

Ob izvolitvi novega odbora pri družbeni podružnici v Cerkljah pri Kranju in ob prevzetju podružničnega premoženja po novem odboru so se izkazale nerednosti, zato je glavni odbor naročil tajništvu, naj zadevo dožene, kolikor to že ni storilo, ter uspeh sporoči glavnemu odboru, da bo mogel izreči svojo končno razsodbo v okviru družbenih pravil.

Družbena podružnica v Trnovem je predložila proračun podružnične drevosnice, ki jo ustanovi, in glavni odbor je sklenil izplačati tozadevno obljubljeno državno podporo.

Prošnje podružnic za razne podpore glavni odbor dotlej ne more rešiti, dokler sam ne dobi državnih podpor v dotične svrhe.

Za nove ude so se priglasili in so bili v zmislu družbenih pravil sprejeti gg: Lavrač Ivan, posestnik v Moravčah; Knap Frančišek, posestnik v Imenem; Ocvirk Matevž, posestnik in gostilničar v Ojstriški vasi; Cimprič Jurij, posestnik v Novem kotu; Lukek Alojzij, posestnik v Straži; Martinčič Frančišek, posestnik v Ravnah; Novak Ana, posestnica v Glineku; Štrajnar Mihael, posestnik v Srasljah; Zakrajšek Ignacij, posestnik na Veseli gori; Kodre Anton, posestnik v Vel. Polju; Kuhelj Vid, posestnik v Javorjah; Hočevar Anton, posestnik v Prelogah; Uršič Ivan, posestnik v Čatežu; Simončič Frančišek, posestnik v Čatežu; Gliha Frančišek, posestnik v Gorenji vasi; Grden Alojzij, posestnikov sin v Čatežu; Bedene Josip, posestnik v Gorenji vasi; Zagorjan Ivan, posestnik v Križu; Gliha Jurij, posestnik v Gorenji vasi; Ferjan Lorenc, posestnik na Selu; Eberle Peter, posestnik na Selu; Rutar Josip, posestnik v Mlinem; Babnik Janez, posestnik v Črnučah; Gogala Ivan, posestnik v Doslovičah; Mulej Frančišek, posestnik v Studenčicah; Tičar Frančišek, posestnik v Spod. Domžalah; Kosem Ivan, posestnik v Železnikih; Demšar Karol, posestnik v

Železnikih; Gabrijel Jakob, posestnik v Lukovku; Rus Ivan, vrtnar na Bledu; Bere Josip, posestnik v Želečah; Bergant Ivan, posestnik v Podgorju; Butalič Bernard, posestnik v Mekinah; Iskra Matevž, zidarski mojster v Kamniku; Oceppek Ivan, posestnik v Volčjem potoku; Sever & Urbanič, trgovec v Ljubljani; Cevc Josip, posestnik v Vasnem; Šlibar Mihael, posestnik v Moravčah; Bizil Frančišek, posestnik v Moravčah; Sluga Ivan, posestnik v Nomenju; Kovač Blaž, posestnik v Selu; Zadnik Jakob, posestnik v Perovem; Zidar Josip, posestnik v Pretržju; Šinkovec Simon, kovač v Gabrovki; Grašič Anton, posestnik v Pristavi; Smuk Josip, posestnik v Smoleni vasi; Rifelj Josip, mlinar v Lešnici; Gorenjec Frančišek, posestnik v Čošnjici; Boščina Anton, posestnik v Kovku; Rajar Evgen, posestnik v Šturiji; Gregorec Frančišek, posestnik v Ajdovščini; Logar Ivan, posestnik v Trbovljah; Robnik Joško v graščini Faal; Tomažin Alojzij, posestnik in gostilničar v Smeledniku; Vizlar Josip, posestnik v Gmajni; Zorko Matija, posestnik v Brezju; Gorenjec Matija, posestnik v Kržišču; Žibert Alojzij, posestnik v Jelenku; Peterlin Ivan, posestnik v Štritu; Kralj Alojzij, posestnik v Štritu; Križaj Frančišek, posestnik v Orehku; Žnidaršič Frančišek, posestnik v Orehku; Sajevec Ivan, posestnik v Šenčurju; Likozar Ivan, posestnik v Voklem; Boh Ivan, posestnik v Glinku; Adamič Ivan, posestnik v Brankovem; Zupanec Josip, trgovec v Gmajni; Perušič Ivan, posestnik v Butoraju; Barič Mihael, posestnik v Prelesju; Štritof Andrej, posestnik v Cajnarjih; Sedej Anton, posestnik v Dolah; Slamanik Valentin, posestnik v Hudem Kraju; Černjač Josip, posestnik v Rakitniku; Milharčič Anton, posestnik v Matenji vasi; Možina Janez, posestnik v Grobišču; Tomažič Janez, posestnik v Rakitniku; Potočnik Anton, posestnik v Dragobačku; Kopčaver Ivan, posestnik v Selcih; Trček Ignacij, posestnik v Zaplani; Kat slov. izobraževalno društvo v Podlipi; Vidmar Frančišek, posestnik v Vidmu; Vrhunec Matej, posestnik v Budnem; Lotrič Frančišek, posestnik v Črešnjici; Povše Martin, posestnik v Svibnem; Jeražumerič Ivan, posestnik v Belčjem vrhu; Nemanič Ivan, gostilničar v Čurilih; Pfeifer Josip, tvorničar v Hočah; Lenovšek Frančišek, posestnik v Rečici; Kapus Anton, posestnik v Novi vasi; Mežan Andrej, posestnik v Novi vasi; Žilih Ivan, posestnik v Hlebcah; Kristan Ivan, posestnik v Hlebcah; Justin Simon, posestnik v Lescah; Dobravec Ivan, posestnik v Jereki; Stare Frančišek, posestnik v Srednji vasi; Preželj Josip, posestnik v Srednji vasi; Kogovšek Ivan, kaplan v Srednji vasi; Čuden Frančišek, posestnik v Čošnjicah; Odar Josip, posestnik in mizarski mojster v Srednji vasi; Ljudska šola v Škocijanu; Rabzelj Josip, posestnik v Hrvaškem brodu; Orešnik Josip, posestnik v Stopnem; Masterl Alojzij, posestnik v Zg. Bitnjah; Kunaver Rok, posestnik v Dravljah; Verbič Jakob, posestnik v Dol. Logatcu; Narodna čitalnica v Kanalu; Kircher Ivan, posestnik v Malenicah; Čuha Frančišek, nadučitelj v Smeledniku; Bevc Bernard, posestnik v Zgor. Lokah; Krmelj Matevž posestnik v Stari Loki; Ban Kocijan, posestnik v Stari vasi; Jarkovič Frančišek, posestnik v Dobravi; Rabzelj Ivan, posestnik v Cistem bregu; Jerele Josip, posestnik v Stari vasi; Ljudska šola v Zameškem; Bole Pavel, posestnik v Kočah; Šabec Anton, posestnik v Kočah; Kralj Alojzij, kurat na Gočah; Furlan Josip, posestnik na Mančah; Ljudska šola na Gočah; Mrak Ivan, posestnik v Hobovšah; Pirih Ivan, posestnik v Podjelovem brdu; Eržen Anton, posestnik v Podjelovem brdu; Kacin Ivan, posestnik v Podjelovem brdu; Čadež Anton, posestnik v Podjelovem brdu; Lozar Gašper, posestnik v Brišah; Lemant Anton, posestnik v Drnovcu; Dežman Miha, posestnik v Doberlevem; Rupnik Ivan, posestnik v Sred. Kanomlju; Vidmar Frančišek posestnik v Spod. Idriji; Hegediš Frančišek, mesar v Spod. Idriji; Markeš Ivan, hotelir v Boh. Bistrici; Arh Josip, posestnik v Bitnjah; Lazar Gašper, posestnik v Stari Oselci; Kmetijsko izobraževalno društvo v Sovodnjah; Kapavnik Jakob, posestnik v Ratečah; Petrič Štefan, posestnik v Dvorski vasi; Strah Frančiška, posestnica v Vel. Laščah; Matos Alojzij, posestnik v Loški gori; Šašek Josip, postnik v Ratežu; Zaje Ivan, čevljarski mojster v Dobračevi; Štrukelj Ivan, posestnik v Ulaki; Grossman Gustav, učitelj v Matenji vasi; Vidmar Jakob, posestnik v Dolenji vasi; Serajnik Ferdo, c. kr. fin. straže respici-

jent v Senožečah; Segel Josip, posestnik na Viču; Hribovšek Matevž, posestnik pri Sv. Križu; Bičaj Frančišek, posestnik v Bečajih; Koračin Frančišek, posestnik v Radni; Čop Matija, posestnik v Podleševji; Lukek Karol, posestnik in čevljarski mojster v Dragi; Repovž Frančišek, posestnik v Srednjaku; Uhan Frančišek, posestnik in kovač v Straži; Koren Frančišek, posestnik v Budanjah; Lavrenčič Alojzij, posestnik v Vrhpolju; Plevel Ivan, posestnik na Klancu; Milavec Helena, posestnica v Lipljah; Ajden Frančišek, posestnik v Bajniku; Cugelj Frančišek, posestnik v Št. Rupertu; Janežič Marija, posestnica v Dolini; Plantarič Jožefa, posestnica v Trzišču; Pavlič Ivan, posestnik v Gebrijelah; Rovinšek Ivan, posestnik v Škrovniku; Katoliška bukvarna v Ljubljani; Bree Ivan, posestnik v Radovljici; Hlupar Ivan, posestnik v Krupi; Štrukelj Frančišek, posestnik v Zalesju; Korošec Frančišek, posestnik v Ogradi; Grošelj Pavel, posestnik v Dobračevi; Wurzer Henrik, posestnik v Žopračah; Burgar Ivan, posestnik v Praprotni polici; Zevnik Mihael, posestnik v Dvorjah; Kalinšek Marija, posestnica v Sp. Brniku; Koritnik Anton, posestnik v Cerkljah; Cebul Anton, posestnik v Adergasu; Brešar Josip, posestnik v Adergasu; Jenko Frančišek, posestnik v Zg. Brniku. Rogelj Matevž posestnik na Trati; Kern Ivan, posestnik v Velesovem; Plevel Ivan, posestnik v Velesovem; Sajevec Josip, posestnik v Velesovem; Jenko Ivan, posestnik in gostilničar v Cerkljah; Pilar Henrik, posestnik v Velesovem; Vreček Josip, posestnik v Velesovem; Bučar Ivan, pos., na Polici; Hirschman Frančišek, knjigovodja v Ljubljani; Lovc Anton, posestnik na Brezjah; Samsa Frančišek, posestnik v Podpreski; Hostnik Valentin, posestnik v Rojah; Hren Ivan, posestnik v Zagriču; Tekavec Josip, posestnik v Rudolfovem; Punter Ivan, posestnik v Uncu; pl. Kočevar-Kondenheim Gvido, c. kr. okrajni komisar v Ljubljani; Brata Mozetič, zidarska mojstra v Gorici; Vilčnik Frančišek, veleposestnik v Zgor. Dupleku; Gričar Ivan, posestnik v Žalovčah; Čerin Leopold, posestnik in gostilničar v Štepanji vasi; Čebular Frančišek, c. kr. sodni sluga v Gor. Logatcu; Malk Martin, posestnik v Gor. Logatcu; Ambrožič Vinko, trgovec v Gor. Logatcu; Petek Josip, posestnik v Gorenji vasi; Reholj Martin, posestnik v Goričanah; Lovše Ivan, posestnik v Spod. Ribicah; Umek Frančišek, posestnik v Selu; Žgur Avgust, kavarnar v Novem mestu; Kalinger Maks, posestnik v Drski; Žmajdek Anton, posestnik v Mal. Škrjancah; Nagelj Josip, posestnik v Smoleni vasi; Golobič Josip, posestnik v Brezovici; Kocjan Ivan, posestnik v Dol. Straži; Lojk Josip, posestnik v Regarči vasi; Ahčin Josip, posestnik v Žabji vasi; Hrasnik Frančišek, posestnik v Raki; Urh Frančišek, posestnik v Stari Fužini; Sodja Josip, posestnik v Srednji vasi; Gunde Ivan, posestnik v Gor. Prekopah; Kuhar Frančišek, posestnik v Dol. Prekopah; Kavčič Jakob, posestnik v Zavrtaču; Koželj Ivan, posestnik pri Sv. Valburgi; Logar Frančišek, posestnik v Izgorju; Pirc Ivan, zemljemerec v gradu Slatna; Čoš Ivan posestnik v Račici; Zupančič Frančišek, posestnik na Bregu; Mahne Mihael, posestnik v Kalobju; Bučar Ivan, posestnik v Št. Jerneju; Košnik Josip, posestnik v Primskovem; Bizjak Ivan, posestnik v Letušu; Dimec Frančišek, posestnik v Teharjih; Tomažič Josip, posestnik v Trnovem; Hrvatin Ivan, posestnik v Jablanici; Šenkinec Josip, posestnik v Šembijah; Benigar Anton, posestnik v Trnovem; Vovk Frančišek, posestnik v Žabičah; Primec Josip, trgovec v Podgraji; Perkan Josip, posestnik v Trnovem; Benigar Josip, posestnik v Trnovem; Rojec Ivan, posestnik v Zabičah; Kat. slov. izobraževalno društvo v Vrbovem; Kovačič Alojzij, posestnik v Ravnem; Stegne Jurij, posestnik v Goleku; Prokšelj Mikica, posestnik v Pribanah; Butina Mihael, posestnik v Ajbelju; Grošelj Anton, posestnik na Hribu; Šnelar Peter, posestnik v Kotu; Jamšek Matija, posestnik v Ložah; Robič Matej, gostilničar na Hrušici; Markež Josip, posestnik na Jesenicah; Črne Mihael, posestnik na Savi; Skubic Anton, župnik na Jesenicah; Tancar Davorin, pos., na Jesenicah; Čebulj Anton, posestnik na Jesenicah; Smolej Matevž, posestnik in trgovec na Jesenicah; Mlakar Josip, posestnik na Češnjici; Kajfež Matija, posestnik v Banji Loki; Rački Josip, posestnik v Banji Loki; Bambič Ivan, posestnik v Retjah; Debeljak Anton, posestnik v Beli vodi; Tičar Ignacij, posestnik v Litiji;

Tomšič Anton, posestnik v Zavinah; Semenič Anton, posestnik v Porečah; Jereb Josip, posestnik v Ostrogu; Ljudska šola na Kalu; Vovk Ivan, posestnik v Krmelju; Pečnik Anton, posestnik na Brezovici; Grom Anton, posestnik v Poljčah; Vodnjov Frančišek, posestnik v Križah pri Trziču; Mrvar Frančišek, posestnik v Vel. Škrjancah; Hribovšek Ivan, posestnik v Podstrani; Krajšek Josip, posestnik v Bukovju; Sotenšek Jakob, posestnik v Kotredežu; Fenc Ivan, blagajnik užit. zakupa v Spod. Šiški; Stariha Anton, posestnik na Omoti; Kranjec Andrej, posestnik v Vrdu; Groblar Frančišek, posestnik v Čemšeniku; Veber Alojzij, posestnik v Jesenovecu; Meglič Ivan, posestnik v Loncu; Krajni šolski svet v Breznici; Frol Josip, posestnik v Jelšanah; Kalčič Frančišek, posestnik v Novokračini; Orešnik Jakob, posestnik v Št. Jurju ob Taboru; Žnidaršič Frančišek, posestnik v Leskovcu pri Krškem; Arh Frančišek, posestnik in mizar v Leskovcu; Cerovšek Ivan, posestnik pri Sv. Duhu; Pirc Ivan, posestnik v Leskovcu; Slobodnik Martin, posestnik v Slamni vasi; Jevševar Martin, posestnik v Kozjeku; Lamovšek Frančišek, posestnik v Velikem Cirkniku; Kašič Ivan, posestnik na Dobravi; Simončič Leopold, posestnik v Podšentjurju; Južnič Tomaž, posestnik v Colnarjih; Ivančič Anton, posestnik v Ravberkomandi pri Postojni; Baraga Andrej, posestnik v Postojni; Maslo Jakob, posestnik v Čeljah; Vatovec Martin, posestnik v Premu; Novosel Jurij, posestnik v Perišu; Škrlič Luka, posestnik v Žirovnici; Muha Frančišek, posestnik v Horjulju; Tominec Matevž, posestnik v Ljubgojni; Svec Anton, posestnik v Dolenji vasi; Štepančič Frančišek, posestnik v Temenici; Omrza Frančišek, posestnik v Rakitnici; Štupica Anton, posestnik v Preski; Pirnat Josip, posestnik v Sodražici; Štupica Ivan, krojaški mojster v Sodražici; Prijatelj Anton, mizar v Sodražici; Pavšič Frančišek, kaplan v Sodražici; Oražen Aleš, posestnik v Globelji; Pakiž Venčeslav, posestnik v Zamostecu; Pirc Frančišek, posestnik v Žigmaricah; Mežan Rajko, učitelj v Sodražici; Arko Frančišek, pos., v Globelji; Petrič Blaž, mizarski mojster v Sodražici; Štupica Frančišek, posestnik v Sodražici; Levstek Peter, posestnik v Sodražici; Arko Frančišek, posestnik v Sodražici; Bec Ivan, posestnik v Kamenci; Gris Anton, posestnik v Pijavi gorici; Zgonec Henrik, posestnik v Bostečih; Muc Josip, posestnik v Gor. Lokvici; Skrbinšek Frančišek, posestnik v Selih pri Ptujju; Jan Matevž, posestnik v Višelnici; Ažman Ivan, posestnik v Višelnici; Kos Tomaž, posestnik in trgovec na Dobravi; Vidic Frančišek, posestnik v Zasipu; Windegger Josip, vodja viničarske šole v Ljutomeru; Kastelic Frančišek, posestnik v Pancah; Čož Anton, posestnik v Pancah; Podjed Marjeta, posestnica v Ljubljani; Hebain Peter, posestnik v Mostah; Rajžar Frančišek, posestnik v Mavčičah; Miklavec Josip, posestnik v Podmolniku; Kalan Jernej, posestnik v Hotovljah; Božnar Martin, posestnik na Hlavčjih njivah; Povh Jakob, posestnik v Dolnji Ribnici; Šušar Anton, posestnik v Dolenji vasi; Kumer Peter, posestnik v Stari Oselci; Ušeničnik Pavel, posestnik v Trbiji; Strgaršek Ivan, posestnik na Dobovcu; Bastarda Ivan, posestnik v Ljubgojni; Mikolič Josip, posestnik v Dolgi vasi; Smuk Ignacij, posestnik v Dol. Logu; Možina Matija, posestnik v Vel. Kostrevnici; Starešinič Nikolaj, posestnik v Preloki; Rotar Ivan, posestnik v Praprotnem; Plut Anton, posestnik v Draščih; Kobe Jure, posestnik v Dol. Radencih; Ivančič Josip, župni upravitelj v Šebreljah; Malgaj Andrej, posestnik v Gabrjah; Žagar Martin, posestnik v Kleku; Škof Jakob, posestnik v Selnici; Sopotnik Frančišek, posestnik v Brezju; Štritof Josip, posestnik v Cajnarjih; Vogelnik Ivan, posestnik v Predtrgu; Kleindinst Ivan, posestnik in gostilničar v Predtrgu; Dornič Ivan, župan in tvorničar v Lancovem; Adamič Janez, posestnik v Kompoljah; Kaplan Frančišek, posestnik v Vidmu; Truden Jakob, posestnik v Kozaršah; Kandare Frančišek, posestnik v Danah; Hace Anton, posestnik v Podcerkvi; Žnidaršič Frančišek, posestnik v Šmarati; Palčič Frančišek, posestnik na Vrhnikih; Pirc Frančišek, posestnik na Vrhnikih; Jaklevič Jurij, posestnik v Radovičih; Šmigor Ivan, ekonom v Virštanju; Štepec Anton, posestnik v Spod. Vrhu; Štanga Josip, posestnik na Primskovem; Pirman Ivan, posestnik v Št. Vidu; Cvetek Martin, pos., v Studoru; Škrjanec Ivan, posestnik v Mančah; Živic Frančišek,

p sestnik v Mančah; Dolinar Frančišek, župnik v Cerkljah pri Kranju; Murnik Andrej, posestnik in gostilničar v Cerkljah pri Kranju; Plestenjak Anton, posestnik v Dvoru; Remšak Matevž, posestnik na Žagi v Črni; Zima Ivan, posestnik v Vrbi; Beljan Mihael, posestnik v Maverču; Mencin Alojzij, posestnik v Drami; Tomšič Josip, posestnik v Dednem dolu; Šolsko vodstvo v Doleh pri Litiji; Verbič Josip, posestnik v Št. Janžu; Papež Jurij, posestnik v Prevoljah; Sartori Frančišek, posestnik v Ajdovščini; Laharnar Tomaž, posestnik v Praprečah; Babič Josip, posestnik pri Sv. Katarini; Turšič Vinko, posestnik v Ravnah; Župančič Anton, posestnik na Dobravi; Antonin Anton, posestnik v Gabrovnici; Baznik Anton, posestnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici; Počkaj Mihael, posestnik v Bitinjah; Ambrožič Josip, posestnik v Nadanjam selu; Slokan Matija, posestnik v Studencu; Pegan Anton, posestnik v Mišačih; Volk Ana, posestnica v Mišačih; Štular Josip, posestnik v Prezrenjah; Rakovec Ivan, posestnik v Poljšici; Ažman Frančišek, posestnik v Ovsiašah; Vesel Frančišek, posestnik v Zamostecu; Prijatelj Egid, posestnik v Vincah; Levstek Ivan, posestnik v Sodražici; Cvar Jakob, posestnik v Lipovšici; Šemerl Frančišek, posestnik v Lomeh; Plešnar Ivan, posestnik v Zadlogu; Furlan Ivan, posestnik v Kanjem dolu; Pivk Anton, posestnik v Lomeh; Rudolf Štefan, posestnik v Črnem vrhu; Jelenec Anton, rastlinska destilacija »Jelen« v Brodu; Kranjec Frančišek, pos., v Bučkoveh; Škvarč Frančišek, župnik v Kubedu; Jurdan Frančišek, posestnik v Cistem bregu; Mencin Ivan, posestnik v Zameškem; Ježek Frančišek, posestnik v Slapah; Podboj Jakob, pos. v Studnem; Požar Frančišek, posestnik v Belskem; Simčič Anton, posestnik v Studnem; Veber Josip, posestnik v Studnem; Mramor Josip, posestnik v Kostanjevici; Pivc Edvard, posestnik v Ribnici ob Kor. želez.; Šmid Valentin, posestnik v Ojstrem vrhu; Zemljak Josip, posestnik na Vrhniški; Kordiš Anton, posestnik v Gor. Poljanah; Komidar Josip, posestnik v Klancih; Weber Frančišek, posestnik v Babnem polju; Mlakar Andrej, posestnik v Babni polici; Intihar Ivan, posestnik v Podložju; Čampa Simon, posestnik v Zapotoku; Škrbec Mihael, posestnik v Dol. Suhadolah; Žabar Ivan, posestnik v Ratežu; Prusnik Josip, posestnik v Podlipoglavu; Žele Valentin, posestnik v Kočah; Kranjec Mihael, pos., v Lahoncih; Ozvatič Avguštin, posestnik v Smolencih; Tomec Miko, posestnik v Primosteku; Skubec Josip, posestnik v Hudem vrhu; Zakrajšek Matevž, posestnik v Velikih Blokah; Pavlovec Marko, posestnik v Kilovčah; Golob Frančišek, posestnik v Birčni vasi; Kulovec Frančišek, posestnik v Praprečah; Šali Martin, posestnik v Bršlinu; Seničar Anton, posestnik v Smoleni vasi; Perše Ignacij, posestnik v Ušivcu; Becele Frančišek, posestnik v Zagradu; Veber Frančišek, posestnik na Jesenovcu; Grošelj Frančišek, posestnik in čevljar v Železnikih; Klopčič Martin, posestnik in župan v Železnikih; Lotrič Ivan, trgovec v Železnikih; Kosem Andrej, posestnik v Železnikih; Tavčar Pavel, posestnik in mizar v Železnikih; Štalec Anton, posestnik in mizar v Železnikih; Eržen Lovro, sodar v Rudnem; Bernard Peter, posestnik v Draboslovici; Šolar Jakob, posestnik v Rudnem; Lotrič Alojzij, posestnik in sodar v Dražgošah; Šolar Matevž, kočar v Dražgošah; Nastran Frančišek, sodar v Rudnem; Šmid Ivan, posestnik v Podlonku; Markelj Luka, posestnik v Škovinah; Pintar Ivan, posestnik in čevljar v Studnem; Fajfar Valentin, posestnik v Rudnem; Rot Frančišek, posestnik v Zalesju; Pirman Andrej, posestnik v Bočkovem; Čampa Andrej, posestnik v Sodražici; Trljen Pavel, posestnik v Zamostecu; Cvar Ivan, posestnik v Zamostecu; Cvar Frančišek, posestnik v Zamostecu; Mohar Ignacij, posestnik v Zamostecu; Puželj Matija, pos., v Zamostecu; Lesar Ivan, posestnik v Zamostecu; Mohar Anton, posestnik v Zamostecu; Kovačič Dominik, posestnik v Zamostecu; Brinšek Frančišek, posestnik v Zamostecu; Čampa Ivan, posestnik v Zamostecu; Zabukovec Frančišek, posestnik v Zamostecu; Čampa Josip, posestnik v Zamostecu; Arko Ivan, posestnik v Zamostecu; Ilc Anton, posestnik v Zamostecu; Žlindra Ivan, posestnik v Zamostecu; Čampa Alojzij, posestnik iz Zapotoka; Arko Alojzij, po-

sestnik iz Zapotoka; Arko Ivan, posestnikov sin iz Zapotoka; Kozina Ivan, posestnik iz Zapotoka; Mihelič Baltazar, posestnik v Jelovici; Cvar Frančišek, posestnik v Jel vici; Hočevar Fortunat, posestnik v Globelji; Pogačar Janko, beneficijar v Šmartnem pri Litiji; Maček, Ivan, mesar in posestnik v Šmartnem pri Litiji; Hauptman Frančišek, čevljar in posestnik v Šmartnem pri Litiji; Tušak Josip, učitelj pri Sv. Antonu v Slov. goricah; Gergič Peter, posestnik v Dolu pri Kočevju; Šenk Ivan, posestnik na Studencu; Maček Anton, posestnik v Spod Zadobrovi.

Razglas

o oddaji čistokrvnih plemenskih bikov, kupljenih z državno podporo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske kupi meseca marca, oziroma prihodnjo pomlad, z državno podporo, ki jo dovoli c. kr. kmetijsko ministarstvo za pospeševanje govedoreje, nekoliko plemenskih bikov čistokrvnih pasem, ki so primerne za zboljševanje govedi na Kranjskem, in sicer:

a) **bike simodolske pasme (rumenobelo lisaste z belo glavo)**, ki jih odda samo v kraje Ljubljanske okolice in na Notranjsko, kjer je ta pasma že vpeljana;

b) **bike sivkaste pasme (enobarvne, sivkaste ali rjavkaste barve)**, ki jih odda samo na Dolenjsko in v ostale kraje na Notranjskem, in

c) **bike pincgavske pasme (temnordeče lisaste)**, ki jih odda samo na Gorenjsko.

Vsak prosilec naj se zgledi le za bika tiste pasme, ki je dotični pokrajini primerna, oziroma kjer je že vpeljana. V prošnji je jasno povedati, za ktere pasme bika prosilec prosi. Na prošnje za bika tistih pasem, ki niso primerne prosičevi pokrajini, se kratkoma ne bo oziralo.

Prošnje je vložiti

za simodolske bika do 15. marca t. l.

za sivkaste in pincgavske bika do 1. aprila t. l.,

pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Vsak prosilec za bika mora v prošnji naznaniti, oziroma zavezati se:

1. da je pripravljen bika sprejeti ob pravem času na oni postaji, ki bo določena, in sicer tistega bika, ki ga določi odbor;

2. da plača ob sprejemu bika polovico tistih stroškov, ki jih je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in

3. da podpiše zavezno pismo, da se zaveže imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz ktereakoli nezadostnega vzroka z dovoljenjem podpisane odbora prodaja, povrniti po 20 K za vsak mesec, kar ga pred časom odda.

Živinorejec, ki bo imel prejetega bika čez dve leti za pleme, in sicer najmanj štiri mesece dalje, dobode 40 K in za vsak nadaljnji mesec po 10 K nagrade.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 28. februarja 1910.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Sori dne 13. sušca ob treh popoldne v Starmanovih prostorih v Sori.

SPORED:

1. Pregledovanje računov.

2. Služajni nasveti in prelogi glede drevesnice.

Kmetijska podružnica v Sori,

dne 20. svečana 1910.

Anton Kuralt, načelnik.